RÉVLEÁNYVÁR

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017

Tisztelt Révleányvári lakosok!
Tisztelt Érdeklődők és építkezők!

„ Az építészet közvetlenül meghatározza környezetünk minőségét, ezáltal az emberi lét méltóságát. Az építészet alakítja a közízlést, hat a közérzetre és formálja a kultúrát, ebből a szempontból rendkívül fontos társadalmi kohéziós erővel bír. Az építészet helyet és szellemet teremt, így lesz a természeti és épített környezet a nemzeti kultúra szerves része. Az épületek, a közterek, a köztéri alkotások, a mérnöki műtárgyak, a települések és a természeti környezet együttesen alkotják azt a kulturális tájat, amely közös nemzeti értékünk."

Nemzeti építészpolitika Preambulum

Az Országgyűlés a településkép védelméről szóló törvényben (2016. évi LXXIV. törvény) meghatározta, hogy minden magyar településnek meg kell fogalmaznia a településképi identitását.

A Települési Arculati Kézikönyv elsődleges célja, hogy szakmailag támogassa a tervszerű esztétikus településkép létrejöttét. A kézikönyv készítése során a település lakossága, a helyi közösségek végig gondolhatták azt, hogy milyen környezetben szeretnének élni, hogy őrizzék meg és fejlesszék Révleányvár építészi arculatát, kultúráját. Az is fel lett tárva, hogy az épített környezetünk egyes elemei közül mit tekintünk a helyi identitás szempontjából örökségnek. A kézikönyvben meghatározásra kerültek a településképi jellemzők, az egymástól jól elkülönülő település részek és azok arculati jellemzői, a településkép minőségi formálására vonatkozó javaslatok példákkal illusztrálva, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemek, melyek egyúttal irányt is mutatnak az építkezni szándékozóknak.

Reményeim szerint a Településképi Arculati Kézikönyv a helyi építészeti minőség garanciája lehet, azzal, hogy tartalmával aktív támogatója lesz Révleányvár településképének jövőbeni formálásához. Az így létrejövő közös eredmény nem csak a mának, hanem a jövő generációinak is szól. Az építkezéshez és az otthonteremtéshez sok örömet és erőt kívánok. Bízom benne, hogy a közös gondolkodás eredményeként sikerül a településen élők életét szebbé és harmonikusabbá tenni.

Deák Bertalan
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Köszöntő, bevezetés 2
2. Révleányvár bemutatása 5
    Külterület 6
    Természet 7
    A település és táj kapcsolata 8
    Története 9
    Belterület 12
3. Örökségünk 13
    3.1 Építészeti örökség 14
    3.2 Természeti örökség 17
4. Eltérő karakterű belterületi településrészek bemutatása 22
    Áthaladást érintő terület 23
    Mellékutcák 28
    Zöldterület 30
    Temető 31
    Beépítésre nem szánt terület 32
5. Ajánlások 33
    Telepítés, épületmagasság, tetőforma, tetőidom forma, tetőhajlásszög, nyílászárók, anyaghasználat, színek, kerítés, kert, udvar, növénytelepítés, tornácok, melléképületek, melléképítmények, sajátos építmények, utcák, részletek, reklámok, cégérek
        5.1 Áthaladást érintő terület és mellékutcák 33
        5.2 Beépítésre nem szánt és gazdasági terület 51
6. Jó példák bemutatása – épületek, 54
    épített részletek 57
7. Jó példák bemutatása – sajátos építményfajták 58
8. Ötlettár – jó példák Magyarországról 60

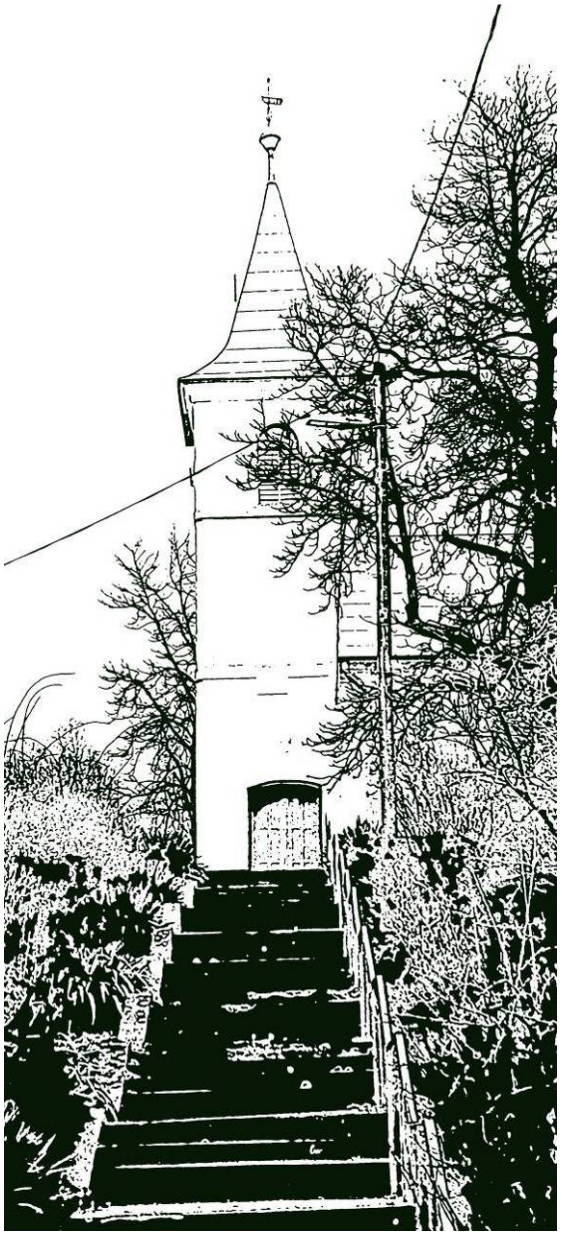

BEVEZETÉS

Üzenem a háznak, mely fölnevelt:
a fundamentom Istentől való
és Istentől való az akarat,
mely újra építi a falakat.
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Wass Albert **: Üzenet haza**

Révleányvár neve jelentős településre utal. Valóban volt vára és nemrég még réve is működött. A település a Bodrogköz területeire jellemző rosszabb adottságokkal rendelkezett.
Az életkörülmények rosszabbak voltak, de réve és az azt védő vára a környezetéhez képest előnyt jelentett. Várát 1700-ban bontatták el, réve azonban sokáig működött.
A Bodrogközben jelentős változást jelentett az ármentesítés. A jobbágyfelszabadítás után elvégzett tagosítás és az ármentesítéssel felszabadított földek kimérése körüli, a földesurak érdekében történt visszaélések erős feszültségeket okoztak. Ez is közrejátszott abban, hogy a XIX. század végétől egészen az I. világháborúig a Bodrogközből az átlagosnál többen vándoroltak ki Amerikába. A helyzet tovább romlott a trianoni békeszerződéssel, amely elszakította addigi természetes kapcsolatait az északi résztől. Ez nagymértékben konzerválta a hagyományos paraszti életformát és megakasztotta a faluképnek azt az átalakulását, mely az Amerikában jártak pénzén felépült módosabb, némileg polgárosult lakóházak feltűnésével a 20. század elején megindult. Napjainkban a fiatalok újra elhagyják a települést.
Révleányvár remélhetően ki tud mozdulni mélypontjáról és tovább építi települését, foghíjait kiegészíti.
A kézikönyvben láthatjuk, hogy mennyi „védendő" értéke van, és remélhetően a jelenlegi állapota ellenére is felismerjük tényleges értékeit.

Révleányvár község címere álló, kék színű, csücskös talpú pajzs, alján zöld mezővel. Rajta áll ezüstben egy női alak, jobb kezében három szál ezüstvirág, bal keze a csípőjén nyugszik.

RÉVLEÁNYVÁR BEMUTATÁSA 2

általános településkép, településkarakter

Révleányvár község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, a Cigándi járásban, a Bodrogközben található. Határos Ricse, Lácacséke, Szabolcsveresmart, Zemplénagárd és Dámóc községekkel. A Tisza a déli oldalán határolja a települést. A környékbeli erdők, mezők vadban gazdagok. Számos védett állat élőhelye a térség. Az ártéri Tisza holtág, a tavak és morotvák vize halban bővelkedik. Nevét adó réve az 1990-es években szűnt meg, várát 1700-ban bontották le.

B.A.Z. megye
Cigándi járás
Népesség: 433
Terület: 16,64 km2
Népsűrűsége 26 fő/km2
Lakások száma 288
Tengerszint feletti magassága:
97-124 mBf

Külterület

Révleányvár a Bodrogköz kistájhoz tartozik. A kistáj legfontosabb sajátossága és egyben komplex természeti értéke természetközeli ártéri területe. Éghajlata mérsékelten meleg, az évi csapadékösszeg 580 mm, a terület ezért klimatológiailag száraz, vízhiányos. Ugyanakkor az évi két vagy akár háromszori árvizek, a Tisza visszaduzzasztása és az utóbbi években alkalmanként hulló nagy mennyiségű csapadék hatására rendszeresen belvíztől sújtott terület. Az egykori újpleisztocén futóhomokos felszínű hordalékkúpot ma mintegy 90%-ban újholocén öntésképződmények, láposkotus üledékek és réti agyagok borítják.

Révleányvár a Bodrogköz magasabban fekvő, dombokkal tagolt részén fekszik. Külterületét a déli oldalon a Tisza határolja. Belső területein több kisebb tó, holtmeder, morotva, mocsaras terület található. A Tiszát ligeterdő, ártéri kaszáló- és mocsárrét szegélyezi. Többi területeinek jelentős része erdő, mely nagyrészt a „Révleányvári erdők" nevű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez tartozik. Többi területe szántóföld, legelő rét.

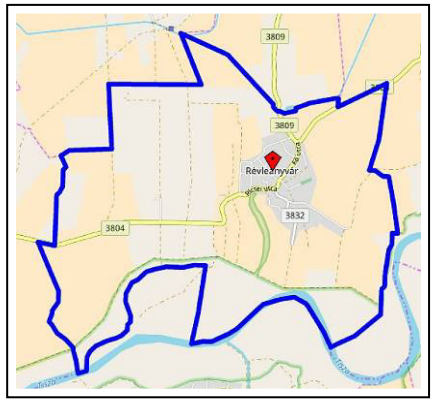

közigazgatási határa

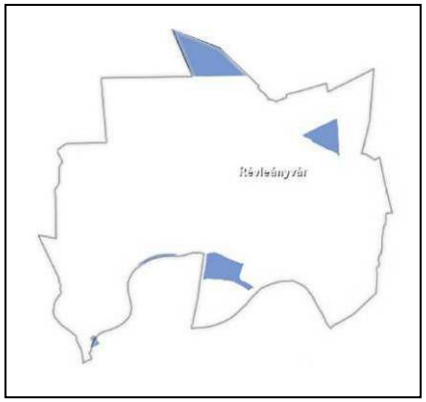

belvízveszélyes területei

Természet

A pliocén korszakban a mai Bodrogköz területe süllyedni kezdett, s rövidesen elborította a Pannon-tó. Ennek feltöltésében az akkoriban egyenesen déli irányba folyó Tapoly, Ondava, Laborc és Ung folyónak volt jelentős szerepe, durva szemű homokból álló üledéket hordtak ide. A Würm-időszakban, mintegy húszezer évvel ezelőtt, újabb jelentős változások történtek. Az Ermellék és a Nyírség délkeleti része megemelkedett, a Beregi-síkság és a Bodrogköz pedig tovább süllyedt, s ennek következtében a Tisza megváltoztatta folyásirányát: északnyugatnak fordult, Záhony felé, s innen a Bodrogközön át vágott magának utat Tokaj irányába. Ugyanakkor változott az éghajlat is, a korábbinál jóval szárazabb és hidegebb lett, a felszínen megindult a korábbi üledékből a futóhomok képződése.

A mai értelemben vett Bodrogközről a szubboreális fázistól (a Kr. e. 5000-2500 közötti időszak) beszélhetünk, amikor a Tisza elhagyta ezt a medrét is, s kialakította mai folyását. Korábbi folyása mentén - akárcsak a Bodrog - mindenütt vastag hátakat épített, majd ezeket elhagyva rossz lefolyású területeket hagyott maga után, nagyban hozzájárulva a terjedelmes mocsárvilág kialakulásához. Ugyanakkor mindkét folyó oldalazó eróziójával a korábbi homokbuckák nagy részét letarolta, így a Bodrogköz felszínének ma alig tíz százalékán fordul elő futóhomok, főként Viss-Zalkod-Kenézlő között és a tájegység északkeleti részén, Karostól Zemplénagárdig.

Áradások után e területeken még hónapokig megmarad a víz, lehetővé téve az üde mocsári növényzet kialakulását. A Bodrogköz homokbuckáit főként tölgyerdők borították, a felszínen barna erdőtalajt képezve. Ma egy részüket akácosok borítják, tölgyerdőket pótolják.

Növényföldrajzilag a Bodrogköz a pannóniai flóratartomány, észak-alföldi flórajárásához (Samicum) tartozik. A védett, ritka és növényföldrajzi értelemben érdekes, illetve a különféle nemzetközi védettségi listák alapján kiemelt fajok listája több, mint 50 taxont tartalmaz. Területéről jelenleg 800-nál több edényes növényfajt ismerünk. Állatvilága gazdag és változatos.

A Bodrogköz állatvilágában a pannon jelleg kontinentális hatásokkal egészül ki. Jelenleg a Bodrogköz Közép-Európa egyik, de feltehetően legnagyobb összefüggő, eredetihez közel álló természetközeli ártéri területe.

Település és táj kapcsolata

Bár a vízrendezés előtt nagy területeket borított víz, a gazdálkodás mégis változatos volt. A folyókból kiágazó fokok, erek, holtágak, mocsarak mentén differenciált ártéri gazdálkodás (halászat, csíkászat, gyékény- és nádtermelés), erdőgazdálkodás zajlott.
A nagy kiterjedésű rét- és legelőterületeken állattartás, a magasabb, ármentes szinteken szántóföldi gazdálkodás, a hegyek és a homokbuckák lejtőin szőlő és gyümölcs termesztése jelentette a megélhetés fő formáját. A vízrendezés előtt a földművelés által leginkább hasznosítható területek a kiemelkedő hátak, porongok voltak, amelyek – homokos talajuk révén – a rozstermelést, dinnye- és dohánytermesztést biztosították.

A folyók és belvizek szabályozásával egyidejűleg nőtt a szántó területek nagysága. Az állattartás aránya csökkent, valamint csökkent az erdőterületek nagysága is. A belső vizek elvezetésére csatornákat építettek, melyek vizét átemelőkkel juttatták a folyókba. A térség adottságai javultak, de a szomszédos térségek adottságait nem érték el. A víz jelenléte, a vízzel való küzdelem napjainkra is jellemző. Révleányon láthatjuk az állattartáshoz kapcsolódó melléképület jelenlétét, a viszonylagos elzártságuk miatti lemaradást, a víz időszakos megjelenését, a kiterjedt árok és csatornahálózatot, amelyek természeti adottságaik következményei.

Története:

Neve 1364-ben Láca határjárásban szerepel (possessionis Lean-war) 1381-ben a Vardayak a birtokosai. Ugyanebben az évben Zsigmond felszólítja a Homonnayakat és Gerényi Lászlót, hogy ne akadályozzák az újonnan engedélyezett leányvári vám birtokait. 1420-ban az Agárdiak és a Tárkányiak perlik a Várdayaktól a révjog felét. 1470-71-ben a leányvári rév számadását olvashatjuk. 1541-ben együtt adózik Sárkány faluval, összesen 6 portával. 1546-ban 4 portát, 1548-ban Sárkánnyal együtt 15 portát írnak össze a faluban.
Várát 1440ben említik.
A 18. században északról szórványosan ruszinok telepedtek meg a területen. 1860-tól indult ármentesítés során növekedett művelhető területe. A Bodrogköz kettészakításával azonban ismét romlott helyzete. Népességszáma 1960-tól fokozatosan fogy. A XX. század végén megszűnik a tiszai kompjárata.

Néhány külterületi helynevének magyarázata:

Óhídhomok Jelenleg is van híd ezen a területen. A hagyomány szerint a régi híd bontásakor találtak itt egy pár sarkantyús csizmát, melyet korábban egy Deák nevű embertől raboltak el a betyárok.
Nagysulymos A sulyom a XIX. században fontos népélelmezési cikk volt. A határban nagy becsben tartották azokat a tavakat, melyek gazdagok voltak e cikkben. E nagyobb területű tóban, mely a Nagysulymos néven volt ismert a XIX. század végéig, a falusiak gazdag sulyomtermésre számíthattak minden évben. Hogy ez így is volt, azt bizonyítja, hogy ma is ezen a néven ismerik e szántóterületet.
Büdösér A szántó mellett volt régen egy ér is. Nevét azért kapta mert az érnek olyan erős szaga volt, hogy nem sokáig lehetett kibírni, mellette megmaradni.
Makkos A régebbi időkben ez a terület tölgyerdő volt, s a tölgymakkon minden évben sertéseket hizlaltak.
Korcsótanya 1945-ig az itteni uradalmi birtokon dolgozó gazdasági cselédek laktak ezen a tanyán. 1945 után innen sokan beköltöztek Révleányváron kapott házhelyükre, ahol lakást építettek. Bizonyíték erre a Révleányvár belterületen levő Újkorcsó falurész.
Morotvahát A Tisza árterének kiemelkedő részén levő szántóföld kapta ezt a nevet. Már a múlt században is szántóföld volt. Ezt bizonyítja a Pesty-féle gyűjtés megjegyzése is, mely szerint „nyugotra (van a) morotvahát igen jó szántóföldekkel.".

Rév

3. kép. A révleányvári hidason 1988. (Siska J. felvétele)

A bodrogközi révekről sok történeti adat maradt fenn. Ennek oka valószínűleg az, hogy a hozzájuk kapcsolódó vámszedési jog a királyi haszonvételek sorába tartozott. A leleszi szerzetesek középkori okleveleiből rekonstruálni lehet az egész tájegység úthálózatát és az ahhoz szorosan kapcsolódó révek helyét. Az említett dokumentumokból kiderül, hogy a Bodrogközön három jelentősebb forgalmú tranzitút vezetett keresztül. Ezekhez csatlakoztak a helységeket összekötő, a jelenlegiek nyomvonalával nem mindig egyező útvonalak. A kenézlői, leányvári, salamoni Tisza-révek továbbították az Erdély, Kárpátalja, Oroszország felől érkező forgalmat a tájegység belsejébe és onnan tovább a Felvidék, Buda, Lengyelország, Galícia irányában és fordítva. Ez az útvonal volt a vasutak kiépítéséig a legforgalmasabb. Nem véletlen, hogy a környékén lévő településeken alakultak a középkorban a vásáros helyek és nagyobb lélekszámú mezővárosok. 1406-ban a Tuzséri család arról panaszkodik Szabolcs megye közgyűlésén, hogy nekik már emberemlékezet óta jó forgalmú révük volt Agárdnál a Tiszán. A salamoni és a leányvári révet birtokoló családok emberei összefogva szétrontották, így számolva fel konkurenciájukat.

A korabeli átkelők egy-egy erődítmény védelme alatt működtek. Ilyenek a pataki, zempléni, leányvári révek. A Bodrogköz átkelőiről az 1784-es I. katonai felvétel térképlapjai tájékoztatnak átfogóan. Ezen információ szerint a Tiszán: Kenézlő, Karád, Nagycigánd, Leányvár, Agárd és Nagytárkány helységeknél van rév. A Bodrogköz kétfelé osztása nagyon lecsökkentette az észak-dél irányú közúti forgalmat és erősítette a kelet-nyugatit.

Pozitív hatásként lehet említeni, hogy a bekövetkezett átrendeződés kényszerítette ki a *Sátoraljaújhely-Dámóc, Zemplénagárd-Sárospatak, Csap-Szlovák-újhely* útvonalak végleges kiépítését és ellátását stabil burkolattal.

A révleányi rév az 1990-es években egy meghibásodás után szűnt meg.

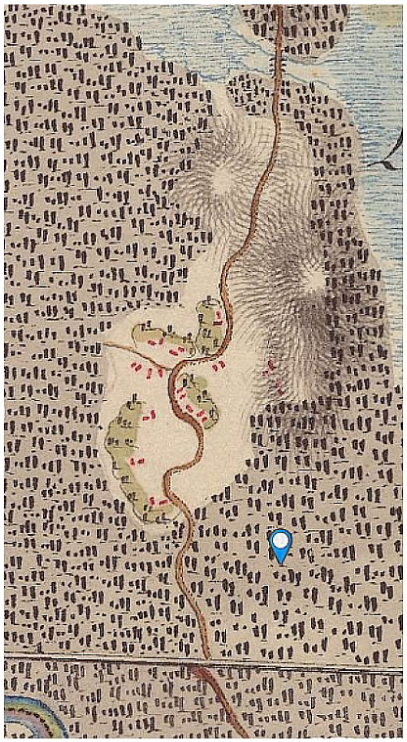

ELSŐ KATONAI FELMÉRÉS
(1763-1787)

MÁSODIK KATONAI FELMÉRÉS
(1806-1869)

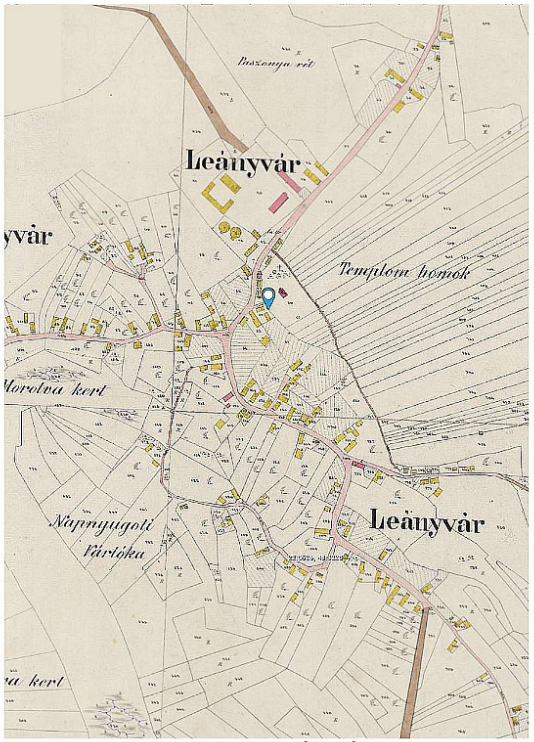

KATASZTERI TÉRKÉP
(1866)

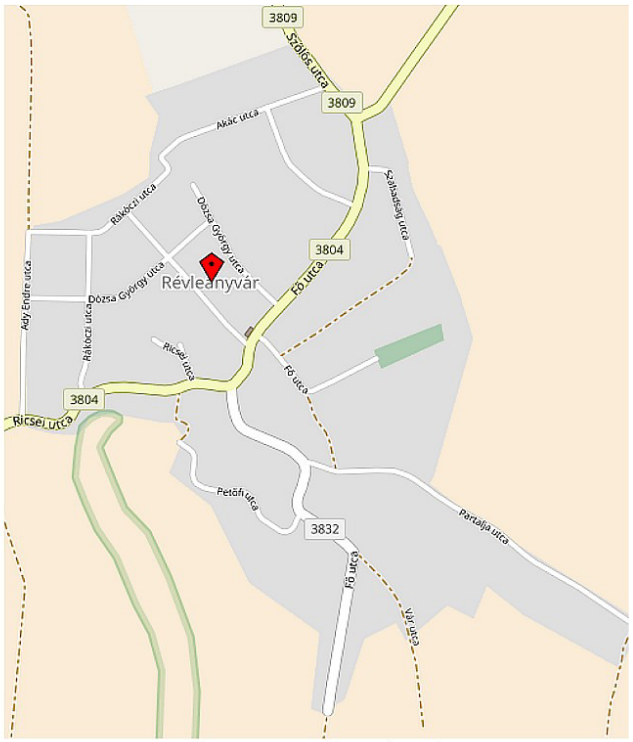

KÖZIGAZGATÁSI TÉRKÉP
(2017)

A település növekedését nyomon követhetjük a térképeken. Láthatjuk azt is, hogy ahogy a vizes, mocsaras területek csökkentek, a település egyre nagyobb területet vett birtokba.
Egyéb érdekes adat az 1866-os kataszteri térképen, hogy az épületek nagy részét fa szerkezetűként ábrázolta (sárga színnel).
(az 1894-ig használt régi templomuk paticsfalas szerkezetű volt)
Magyarország erdős területein a vályog csak a XVIII. század második felében kezdi felváltani a faépítkezést. A faépítkezés visszaszorulása több okra vezethető vissza. Egyrészt az okszerű erdőgazdálkodás hiányában a 17. század végére – a hasonló európai folyamatokat követve – jelentősen lecsökkent a jó minőségű épületfát nyújtó erdőterületek nagysága. Másrészt ezzel párhuzamosan fokozódott a földesurak allodizációs törekvése, amelynek során az erdőlés jogát egyre inkább kivonták a faluközösségek kezéből. 1772. december 21-én Mária Terézia uralkodói leiratba foglalta, hogy az alattvalók az épület falait, ahol lehet szilárd vagy legalább nyers anyagokból állítsák elő, az uradalom az erdőkből fát csak a tető, ajtók, ablakok és más hasonlók készítéséhez – amennyiben ezek szükségesek – szolgáltasson. A következő fél évszázadban még többször meg kell ismételtetniük a rendelkezést, ami bizonyítja, hogy a tradíciók megváltoztatása nem ment egyik napról a másikra.
A fa épületek típusára nincs utalás, de a paticsfal az árvizes, belvizes területeken praktikusnak bizonyult.

Belterület

A régen Dámóc felől a tiszai rév felé vezető, észak-déli irányú út volt Révleányvár Fő utcája. Ma a település meghatározó területe Ricsét és Zemplénagárdot összekötő út menti területe. Az út észak-keleti része a régi Főúttal azonos.

Ezen a területen találhatóak középületei: polgármesteri hivatala, művelődési háza, faluháza, könyvtára, üzletei. Az út menti dombra épült református temploma. A templom mellett van régi, kicsit messzebbi területen pedig új temetője. Általános iskolája, szociális szolgáltató központja és óvodai területe a Fő út közelében, mellékutcákról nyílik.

Családi házai földszintesek, néhány tetőtérbeépítéses kialakítású.

Mezőgazdasági vállalkozások működnek a településen, ipari tevékenység nincs.

Régi utcái terepszinthez igazodó íves kialakításúak, északi oldalán kialakított újabb útjai zömmel egyenes vonalvezetésűek.

ÖRÖKSÉGÜNK 3

a településképi szempontból meghatározó
építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

Református templom – helyi védelemre javasolt
Révleányvár, hrsz: 83

A falu első ismert temploma 1740-ben épült a Tisza partján. A következő 1796-ban épült paticsból, melyet 1840-ben megújítottak, és 1894-ig használtak. 1894-ben építették a mai templomot nyugati homlokzat előtti, 18 m magas tornyával. A belső mennyezete sík, vakolt, keleti vége a nyolcszög három oldalával zárul.
A templomon 1990-2005 között a következő munkálatokat végezték: 1995 külső-belső festés, vakolatcsere; 1997 feljáró-korlát; 1999 padlóburkolás fával; 1999 új szószék, úrasztali terítőgarnitúra; 2001 tető és torony festés; 2004 harangvillamosítás korszerűsítése.
A 250 kg-os (70 cm) harangot Seltenhofer Frigyes öntötte Sopronban, felirata: „Isten dicsőségére közadakozásból készítették a révleányvári református egyház itthon és Amerikában élő hívei 1924-ben." Az 50 kg-osat (34 cm) Wierd György 1648-ban Eperjesen, felirata: „Két nagy gazda öntetett: Tőke András és Dámóczi István. In honorem Dei fudit me... anno MDCXLVIII."

Urunk Mennybemenetele kápolna
helyi védelemre javasolt
Révleányvár, Fő út
hrsz: 1/2

A kápolna régen a görög katolikus iskola épülete volt. Ma a katolikus és a görög katolikus gyülekezet használja. Az épület érdekessége a tető dél-nyugati részén épített huszártornya.

A révleányvári régi temetőben több fejfa látható.
A fejfa a református és unitárius temetők sírjele.
A fejfát temetéskor a sír fej felőli végéhez tűzik be. A fejfa anyaga tölgy vagy akác, esetleg cser, hossza 80–150, néha 200–300 cm. A földbe kb. 1/3 része kerül, ezt megszenesítik vagy kátránnyal kenik be, hogy tartósabb legyen. Többnyire belevésték a halott nevét, ill. kezdőbetűit, és vésett felirattat látták el. A fejfa legtöbb esetben díszített: bizonyos típusokat díszesen faragtak, ill. fűrészeltek ki, másokat bevésett díszítéssel láttak el. A fejfák három alapformája, ezen belül több alcsoport, ill. átmeneti eset különböztethető meg: fatönkös fejfa, oszlopos fejfa és táblás fejfa. Révleányváron fatönkös fejfákat találunk.

1. Fatönkös fejfa: Fatönk majdnem természetes állapotában. Eleje jobban megmunkált (és felirattal ellátott), hátulja, ill. másik három oldala kevéssé, vagy egyáltalán nem. A fejfa elején, ill. homlokán gyakori a vésett vagy karcolt díszítés: körben elhelyezett csillag, szomorúfűz, különböző virágok, ritkábban foglalkozást jelentő eszközök: szekerce, balta, fogó, hal, orsó stb.

A református sírjelek mellett több katolikus fa kereszt is megmaradt.

Tájképvédelmi övezet

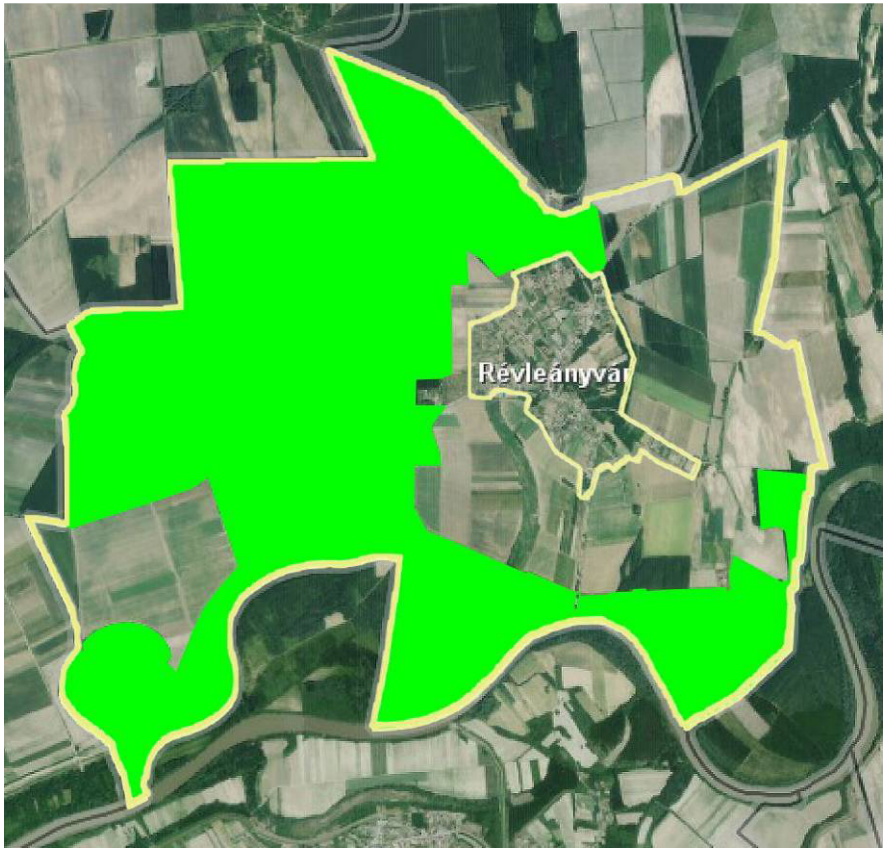

Tájképvédelmi övezetbe tartozik a település nyugati külterületi része és Tisza menti területei.
Az övezet területére a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint az építmények tájba illeszkedése a megtartandó és elérendő követelmény.
A tájképvédelmi övezet területe településképi szempontból meghatározó terület.

Tervezett Természeti terület

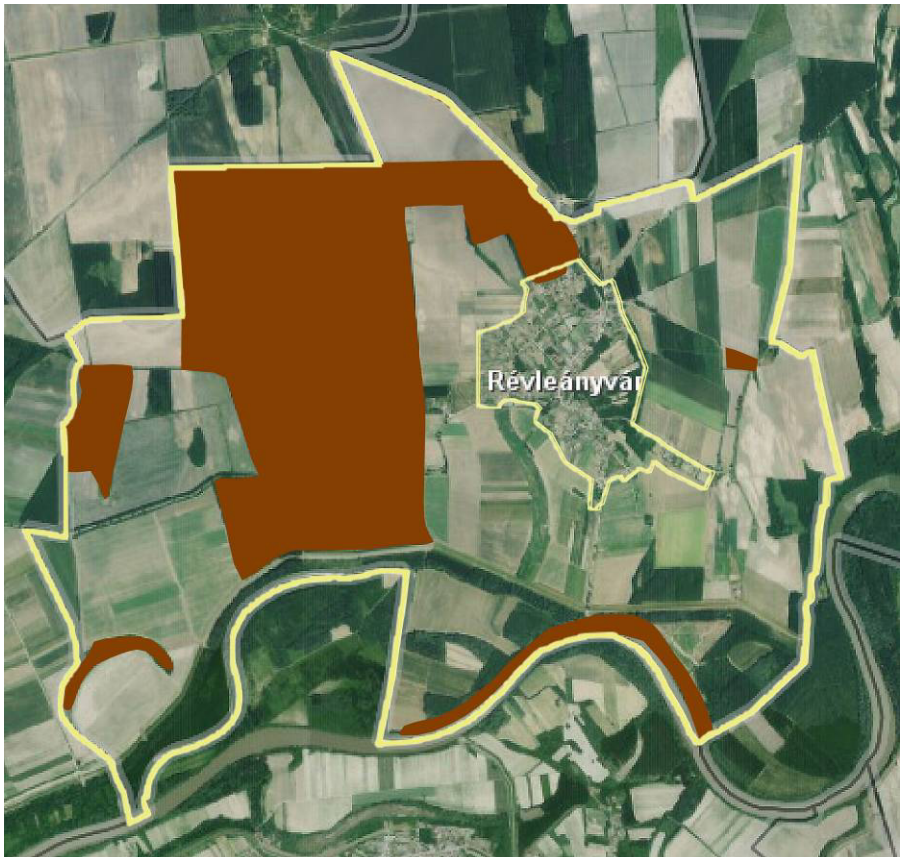

Természeti területnek minősül minden
a) erdő, gyep, nádas művelési ágú termőföld;
b) művelés alól kivettként nyilvántartott földterület, ha nem építmény elhelyezésére szolgál, vagy ha nem áll bányaművelés alatt
c) mező- és erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterület,
amelyet elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek.

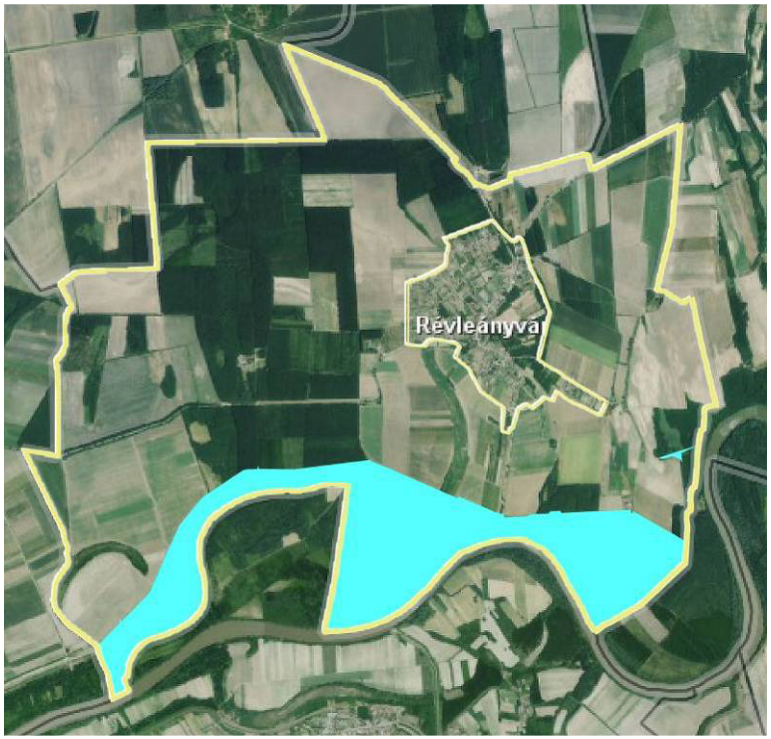

Natura 2000 különleges madárvédelmi terület (SPA): HUHN10008 Felső-Tisza különleges madárvédelmi terület (SPA)

A folyószabályozás nem történt meg a teljes területen. Bizonyos területek ma is a Tisza érintetlen árterei, ahol a löszfalak a síksággal összetalálkoznak. Az eróziónak kitett, meredek oldalakban jelentős jégmadár populáció él. A medret kísérő réteken haris fészkel, az erdőkben pedig fekete gólya. Maga a folyómeder madártani szempontból nem bír nagy jelentőséggel.
A területhez kötődő legfontosabb európai közösségi jelentőségű mádárfajok: **Jégmadár** *(Alcedo atthis)*, Fekete gólya *(Ciconia nigra)*, Haris *(Crex crex)*, Balkáni fakopáncs *(Dendrocopos syriacus)*, Fekete harkály *(Dryocopus martius)*, Rétisas *(Haliaeetus albicilla)*, **Törpegém** *(Ixobrychus minutus)*, Tövisszúró gébics *(Lanius collurio)*, Barna kánya *(Milvus migrans)*, Pettyes vízicsibe *(Porzana porzana)*, **Bölömbika** *(Botaurus stellaris)*, Karvalyposzáta *(Sylvia nisoria)*, Fattyúszerkő *(Chlidonias hybridus)*, Cigányréce *(Aythya nyroca)*, Partifceske *(Riparia riparia)*.
A Natura 2000 különleges madárvédelmi terület településképi szempontból meghatározó terület.

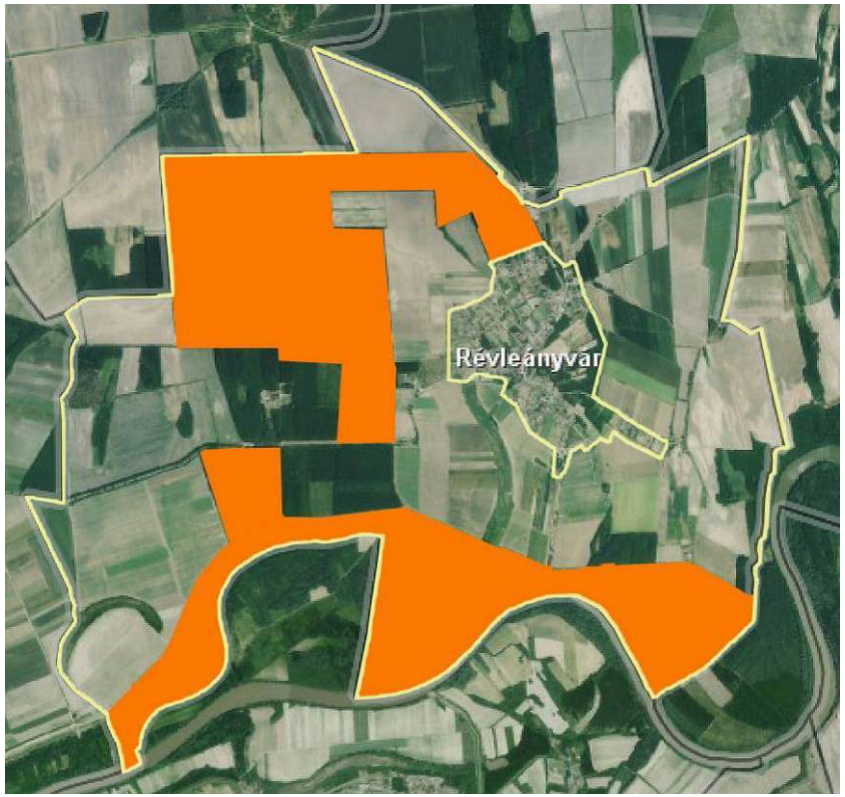

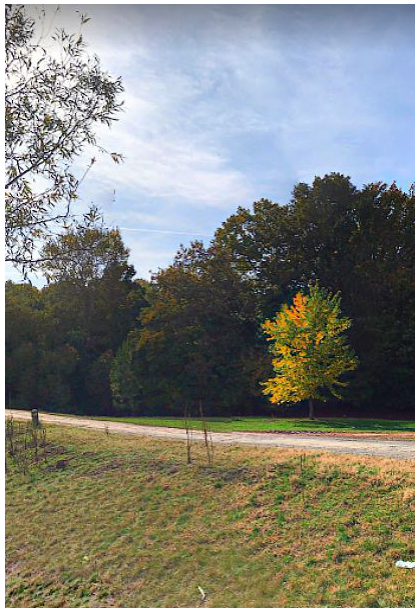

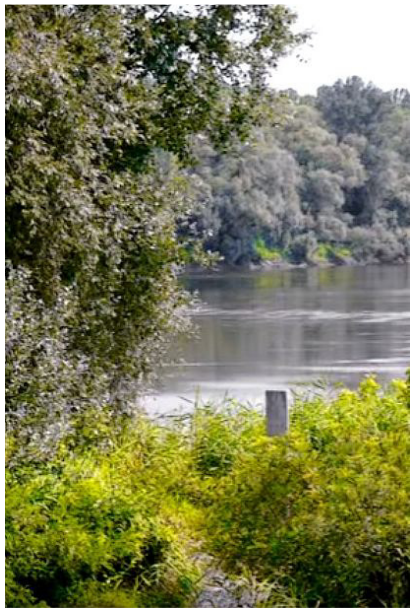

Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (SCI):

HUHN20001 Felső-Tisza kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése:
Élőhelyek: Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel 3150 Iszapos partú folyók részben Chenopodion rubri, és részben Bidention növényzettel 3270 Folyóvölgyek Cnidion dubii mocsárrétjei 6440 Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) 91E0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén Quercus robur, Ulmus laevis és Ulmus minor, Fraxinus excelsior vagy Fraxinus angustifolia fajokkal (Ulmenion minoris) 91F0
Fajok: bánáti csiga, sávos bödöncsiga, tompa folyamkagyló, erdei szitakötő, díszes tarkalepke, széles tavicsíkbogár, beregi futrinka, petényi márna, tiszai ingola, dunai galóca, leánykoncér, törpecsík, homoki küllő, felpillantó küllő, halványfoltú küllő, selymes durbincs, német bucó, magyar bucó
A Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület településképi szempontból meghatározó terület.

HUBN20079 Révleányvári erdők kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, helyreállítása:
Élőhelyek: keményfás ligeterdők 91F0
Általános célkitűzések: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Országos ökológiai hálózat övezete:

- **magterület:**

Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai.

- **ökológiai folyosó:**

kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan területek - többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok - tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

Az ökológiai magterület és folyosó területe településképi szempontból meghatározó terület.

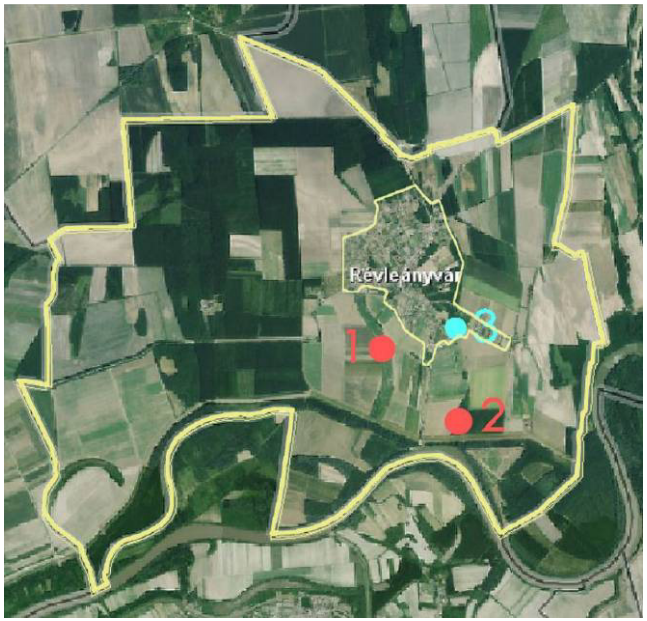

Egyedi tájértékek

1) Kis-tó: A településtől déli irányba kb. 1 km hosszan húzódó, vízzel időszakosan töltött meder. Száraz időszakban kiszárad. A partmenti sávban sások, gyékény, pántlikafű található.

2) Vár-domb: Kb. 200 x 80 m-es homokdomb, a teteje sík. Feltehetően földvár volt. Teraszok és egykori árok elmosódott nyomai láthatók. Jelenleg fákkal, bokrokkal dúsan benőve, egykori szőlő művelésre utaló jelek is láthatók rajta.

Az egyedi tájértékek területe településképi szempontból meghatározó területek.

3) Földvár: országosan védett természeti terület, településképi szempontból meghatározó terület

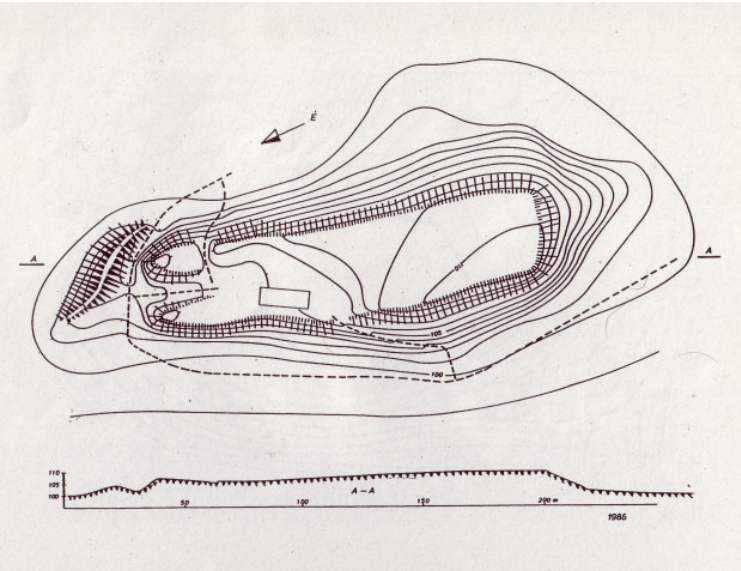

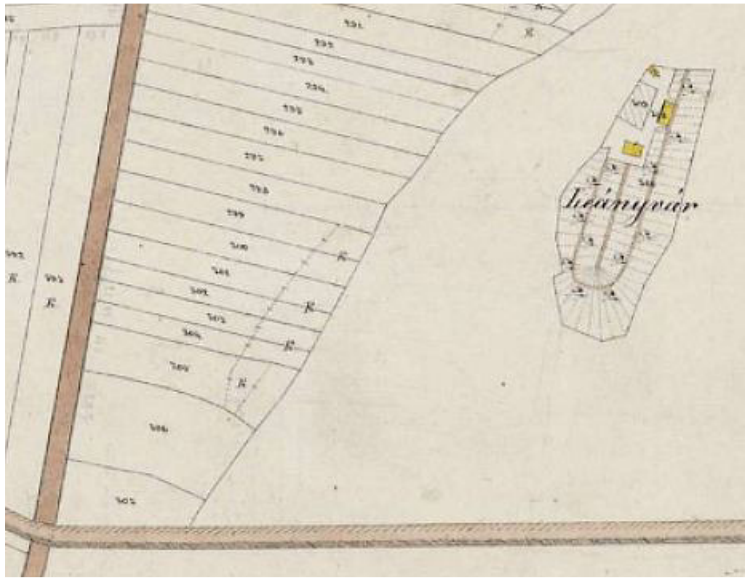

Az 1866-os kataszteri térképen látható a vadászház

Várdomb

Révleányvár község D-i végéből D-i irányba egy földút vezet az innen kb. 1 km-re lévő Tisza partjára. Az úttól K-re 300 méterre emelkedik ki a sík környezetből a Várdomb. Relatív magassága 11 m, hossza 200 m, legnagyobb szélessége pedig 40 m. Oldala körös-körül meredek, lapos tetejét jól körülhatárolható perem veszi körbe. Legmagasabb része a D-i végében van, É-felé kissé lejt. Északi végén feljáró bevágása szakítja meg a peremet, melynek két oldalán egy-egy kis kiemelkedés van. E feljáró mesterséges árokból vezet fel, amely a domb összekeskenyedö É-i végét zárja le. Az árok külső oldalán 2 m magas sánc húzódik, de ez nem zárja le egészen a dombot, mert ÉNy-i vége elkanyarodik az ároktól.

A községtől délkeletre a Tisza partján fekvő Várdomb feltehetőleg már ekkor is megerődített hely lehetett. 1381-ben a községet a Várdayak birtokolják, ebben az évben Zsigmond királynak kellett felszólítani a Homonnayakat és Gerényi Lászlót, hogy ne háborgassák az újonnan engedélyezett leányvári vám birtokait. Ez a révjog a továbbiakban még számos összeütközést okozott, mert 1420-ban a Tárkányiak és az Agárdiak is pereskednek érte a Várdayakkal. A régi földvárat 1440-ben említik újra, amikor megerősítik a husziták ellen, részben Kisvárda nyugalmának, részben a zavartalan tiszai átkelésnek a biztosítására.
Várday László a várat, jegyesének, Pálóczy Agathának tiszteletére szűzvárnak keresztelte el, de ez az elnevezés aztán nem bizonyult maradandónak. A nép, mondákkal őrizte meg a cseh betörés emlékét: a husziták ebbe a várba zárták be a környék összefogott lányait, asszonyait, innen az elnevezés.
Leányvár közelében feküdt a XIV. században Őszöd nevű község, és 1541-ben még együtt adózott a Dámócnál említett Sárkány nevű faluval is. A két község megszűnésekor Dámócba és Leányvárba olvadt be azok lakossága és határa is.
1700-ban a többi Észak-magyarországi várral együtt I. Leopold császár leromboltatta a várat, később a helyén épült fel Sennyey Pál báró vadászháza. A lecsapolások után szántóterülete négyszer akkora lett, mint azt megelőzően. A második világháború idején a magyar csapatok heves ütközetben vetették vissza innen a hídfőt képző szovjet és román csapatokat. A falu külterületi települései voltak: Bodzás, Buró, Hatakos, Nagyerdő, Vár, Szélföld, Korcsó, Várszög, Várdomb.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ BELTERÜLETI TELEPÜLÉSRÉSZEK BEMUTATÁSA

4

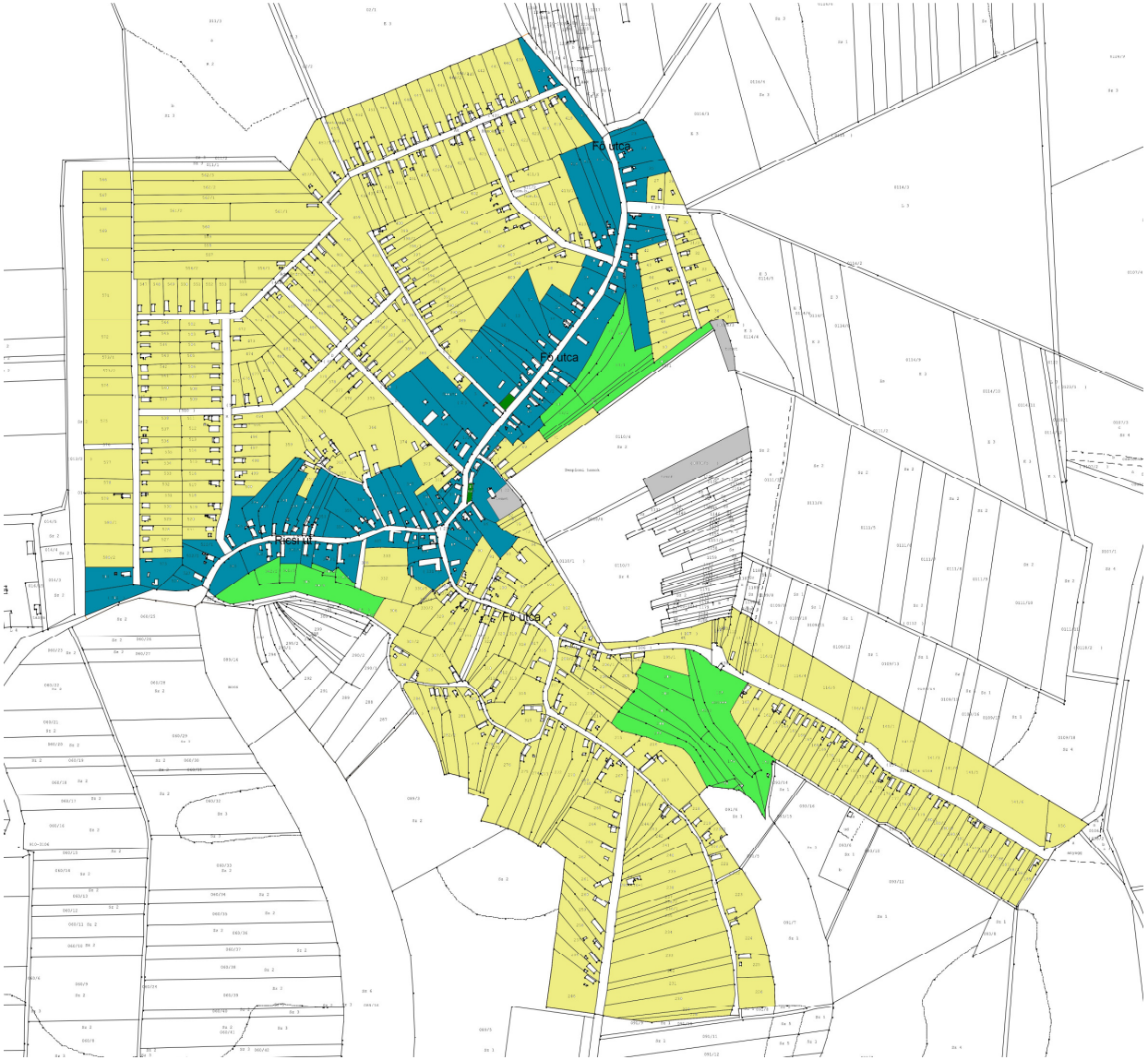

JELMAGYARÁZAT:

- Áthaladást érintõ terület településkép szempontjából meghatározó terület
- Mellékutcák
- Közterületi zöldterület, park
- Egyéb zöldterület
- Temetõ
- Beépítésre nem szánt terület

ÁTHALADÁST ÉRINTŐ TERÜLET – **településképi szempontból meghatározó terület**

A területhez tartozik Révleányvár áthaladást érintő területe, kiegészítve a település főbb középületeihez vezető rövid útszakaszokkal (iskola, idősek otthona, óvoda).
Az áthaladási szakasz Zemplénagárd irányába a Fő út, Ricse irányába a Ricsei út. Részlegesen érintett utcák a Fő útról indulóan: Dózsa György út és az elkanyarpdó Fő út eleje.

A kijelölt területnek a régi beépítésű részein található Révleányvár valamennyi középülete. A középületek vegyesen helyezkednek el a lakóépületekkel. A lakóépületek Révleányvár egész területén egységesen vegyes kialakítást mutatnak. nagy többségük a XX. század első kétharmadában épült. Újabb épületek is csak 2000 előttiek.

A telkek többsége szabálytalan alakú. A beépítés oldalhatáron álló. A területen elszórva egy-egy beépítetlen telek látható. Az épületek magastetős kialakításúak, az iskola kivételével egyszintesek.

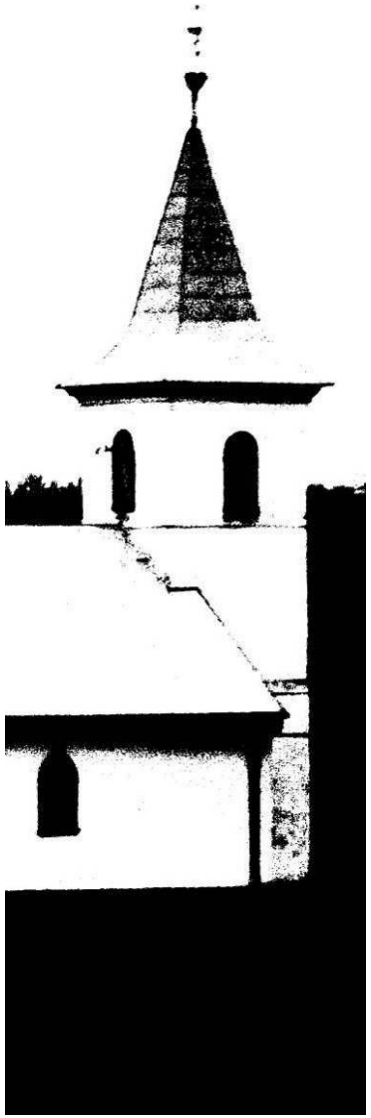

általános iskola

óvoda

polgármesteri hivatal

művelődési ház

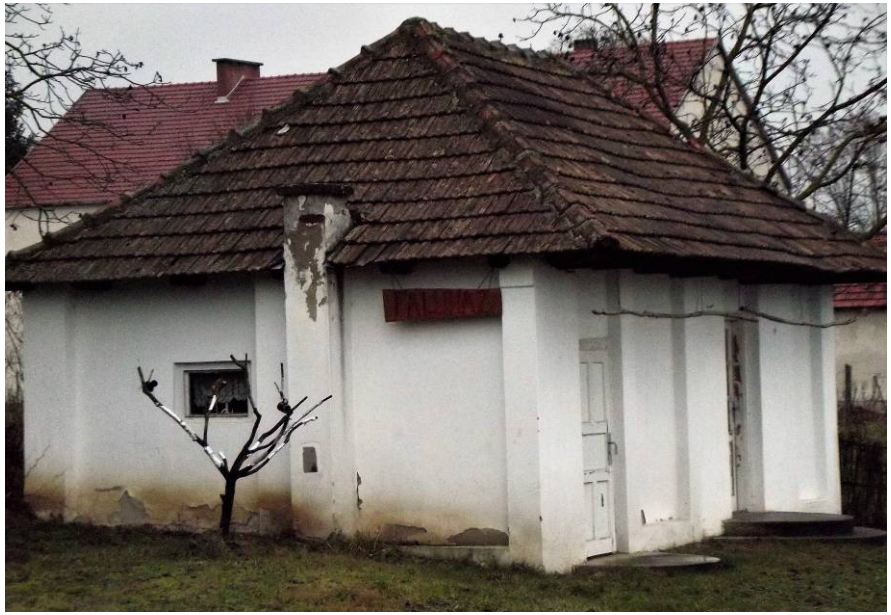

faluház

könyvtár

posta és ABC

vendéglátó egység

Lakóépületek:

A területen nagy számban jelen van a XX. század első felében épült tornácos, vagy kisebb mértékben tornác nélküli parasztház. Látható több oldalirányban széles ereszű, de oszlop nélküli kialakítás is. Szintén kisebb számban, de látható hajlított ház is. A tornácok egy része beépítésre került.

Az épületek többsége kontyolt nyeregtetős, de csonkakontyos kialakításra is több példa van. Újabb épületeknél oromfalas épület is látható.

Szintén jellemző a területre az 1960-as évektől épült „kockaház".

A tipikus kockaháztól eltérő manzárd tetős kialakítás, valamint tetőtérbeépítéses, utca felől oromfalas kialakítású épület néhány van a településen.

Részletek
A Bodrogköz népi építészetének kataszteréből
(Balassa M Iván)

a felmérések 1995-ben készültek

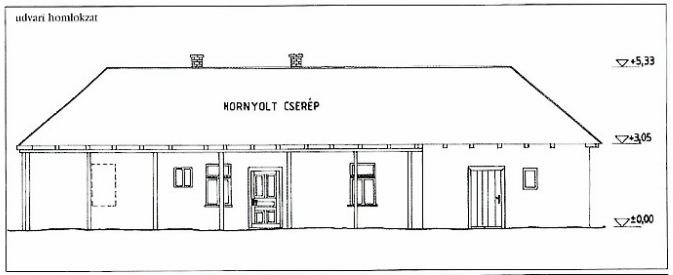

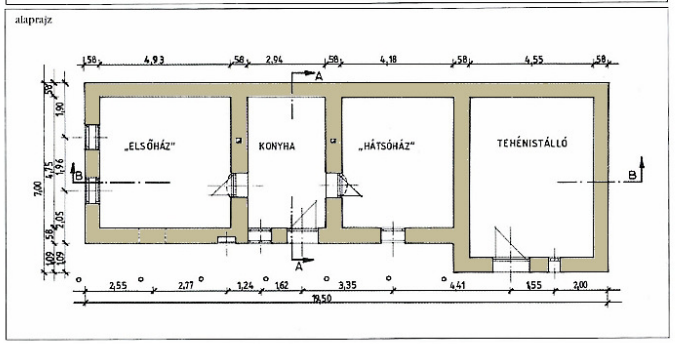

Révleányvár, Dózsa Gy. út 12. - 1919.

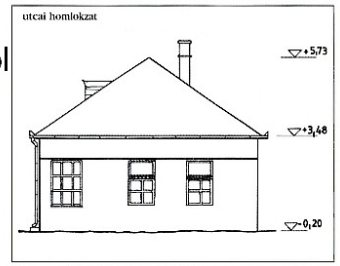

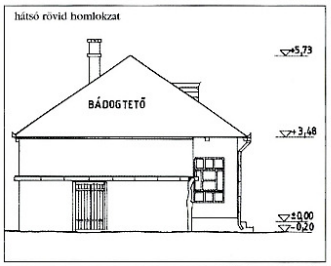

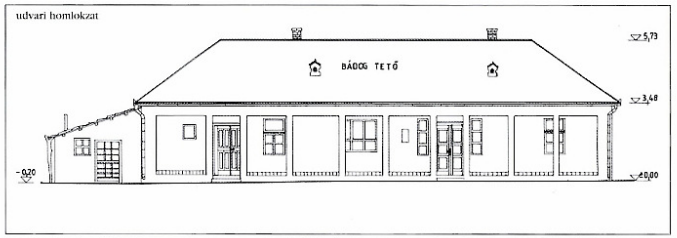

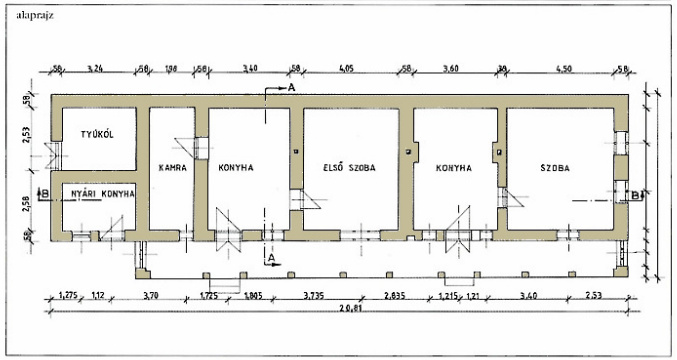

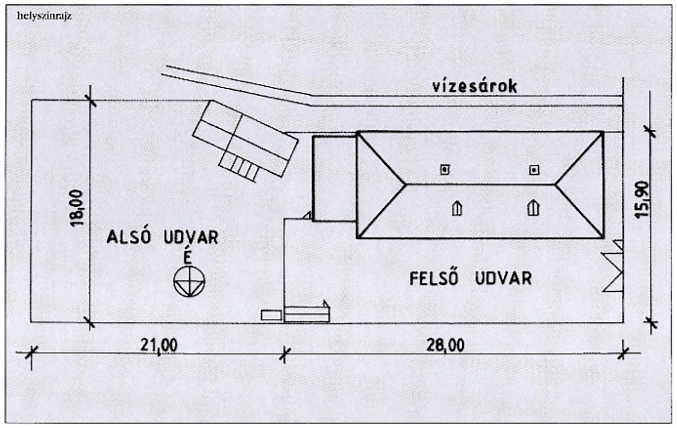

Révleányvár, Fő u. 18. - XX. sz. eleje

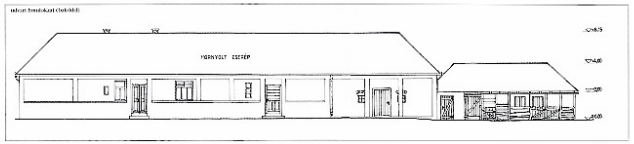

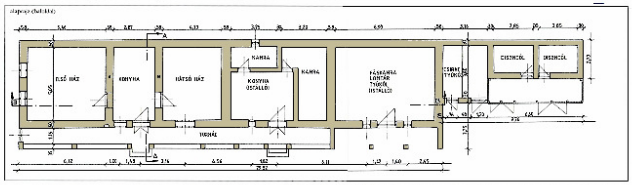

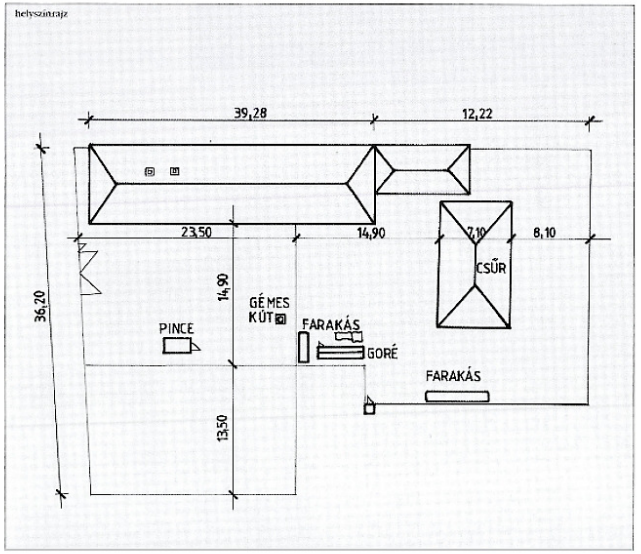

Révleányvár, Vár u. 1. - 1905

MELLÉKUTCÁK

Bár karakter szempontjából nem indokolt megkülönböztetni a mellékutcai területeket, de az áthaladást érintő területek, a fontossági sorrendet is figyelembe véve, kiemelten kezelendők.
A mellékutcai területen is hasonlóak az épületek típusa, kora, állapota, annyi különbséggel, hogy ezen a területen közösségi épület nincs.
A katonai felméréseken még nem szereplő északi utcák a XX. század első harmadától fokozatosan alakultak ki, így az ott lévő épületek kora mai szemszögből nézve szintén vegyes. Ennek a résznek a sajátossága az egyenes vonalvezetésű utcák, emiatt az előkertek nagyságára fokozottan oda kell figyelni.

A beépítés helyenként itt is hézagos, az elbontott házak helyére nem épültek újabbak. Sok épület elhanyagolt állapotú.

Az áthaladást érintő településrészhez hasonló lakóépületek láthatóak itt is: tornácos, tornác nélküli parasztház, beépített tornácos épület, kockaház.

Két épületnél volt látható, hogy utca felőli oldaluk ablaktalan kialakítású. Megmaradt néhány régi, két traktusos kialakítású épület is.

A kockaházak többsége sátortetős, de itt is található manzárdtetős kialakítás.

Beépítési mód oldalhatáron álló.

A főépületek mellett a melléképületek jelenléte is jellemző.

ZÖLDTERÜLET

A dombhátakhoz alkalmazkodó utcás településen nem alakult ki nagyobb teresedés. A település parkjai kisebb területeken, közösségi épületek mellett létesültek. A művelődési ház melletti parkban az I. Világháborús emlékmű, a könyvtár mellett az 1956-os emlékmű található. Beépítetlen területen, a Szabadság út mellett focipályát alakítottak ki.
A település rendezvényeinek lebonyolítására az iskola udvara és a futballpálya alkalmas.

A belterületen ezeken túlmenően több beépítetlen terület található. Ezek egy részét szántóként hasznosítják, másik része rét, vagy erdős terület.

A Fő utcán általában kisebb zöld sáv, mellékutcákban nagyobb zöldsáv kíséri az utakat.
A virágosítás több helyen látható, fasor kialakítására azonban csak néhány mellékutcában volt lehetőség.

TEMETŐ

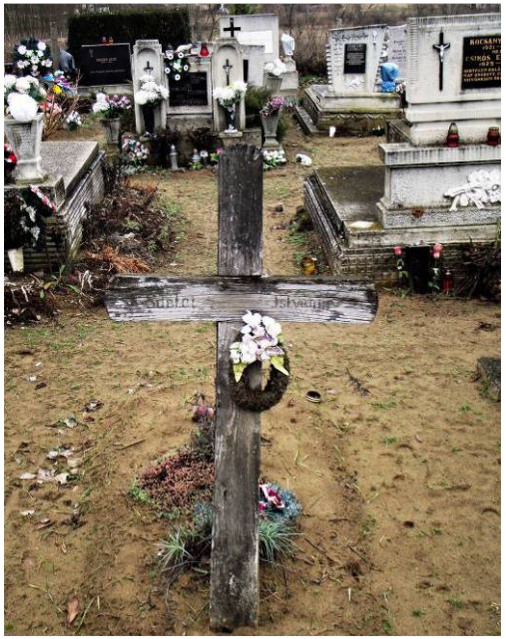

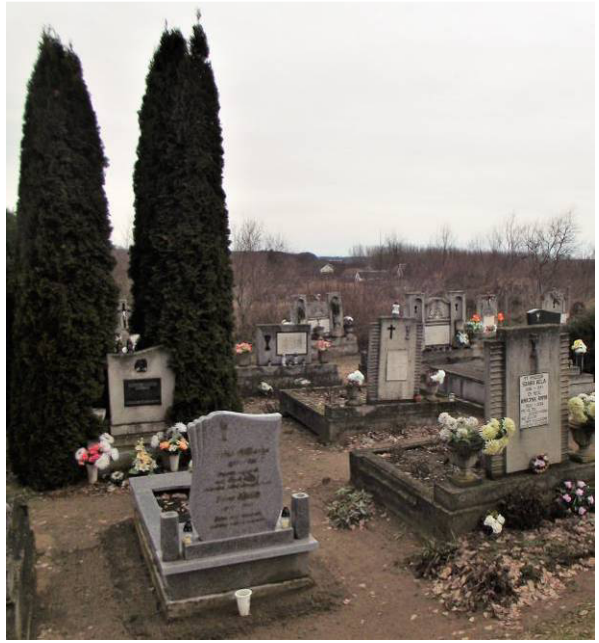

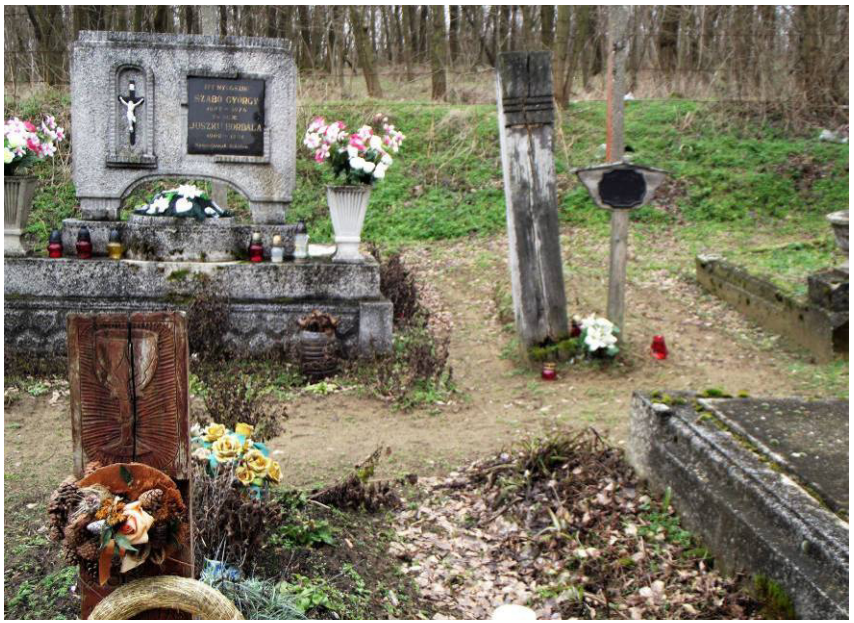

A régi temető a református templom mellett közvetlenül, az új temető pedig a templomtól messzebb eső, beépítetlen területen található. A fent bemutatott fejfás síremlékek a régi temetőben találhatóak, az itt bemutatott képek az új temetőről készültek. Az utolsó kép az elhagyott és elhanyagolt állapotú zsidó temető egyik megmaradt álló sírköve. A zsidó temető a Szabadság út kanyarodó része melletti fás területen található.

Javasolt a templom melletti régi rész megtartása, különösen a fejfás sírok vonatkozásában.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT ÉS GAZDASÁGI TERÜLET

Révleányvár külterületén az erdőkön, cserjés, lápos, mocsaras területeken túl szántóföldek, rétek, legelők találhatóak. A belterülethez közel eső részen mezőgazdasági telephely működik, az erdős területen erdészlak épült.

A meglévőek felújításával, bővítésével, vagy egyéb gazdasági épület építésével számolni lehet.

AJÁNLÁSOK 5.1

Áthaladást érintő területhez és mellékutcák területére

TELEPÍTÉS

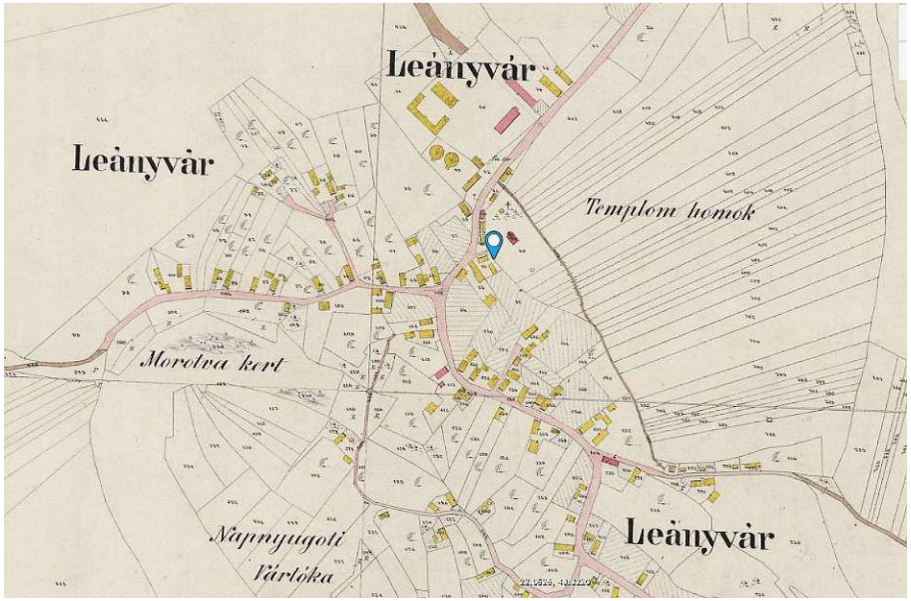

A vizek szabályozása előtti időszakban a település alkalmazkodott a terület adottságaihoz. Kikerülte a mocsaras területeket, lakásait magasabb részekre építette. A rétegvonalakhoz igazodó, szabálytalan vonalvezetésű utcák és telkek alakultak ki. A telkek helyenként kiszélesedtek, vagy összeszűkültek. Az épületek oldalhatáron állóak, előkertekre a kis méret jellemző. Néhány épület előkert nélkül épült.

A településre jellemző a nagyszámú melléképület jelenléte még napjainkban is. Az épületek végén kialakított régi istállók, nyárikonyhák, górék, kisebb mértékben csűrök (keresztcsűrök) megmaradtak. Kisállattartással az udvarokon ma is többen foglalkoznak.

A telepítésnél elsősorban a meglévő adottságokhoz kell igazodni. A terület oldalhatáros beépítésű, általánosan a beépítési mód megtartása ajánlott. Egyes, indokolt esetekben ettől el lehet térni. Előkertek méreténél a meglévő adottságokhoz igazodva szintén az illeszkedés szabályait kell figyelembe venni.

Telekalakítás megengedett, elsősorban a hézagos beépítettségű területeken, a beépítettség növelése érdekében.

Meglévő épületek toldása elsősorban a hátsókert felé történjen.

ÉPÜLETMAGASSÁG

A környezetétől jelentősen magasabb épület nemcsak a látványt, de a szomszédok érdekeit is sérti.
Úgy építkezzünk, mintha mi lennénk a szomszédok is.
A szomszédos épület magasságát ne haladjuk meg 1 m-től nagyobb mértékben.

Az eddigiekből láthathatóvá vált, hogy a településen az egyszintes beépítés a jellemző.
Ajánlott magasság egyszintes, tetőtérbeépítés megengedett. Térdfal megengedett magassága 1,0 m.

Régi parasztházaknál ne építsünk térdfalat. Nemcsak szerkezetileg, de a meglévő aránvrendszer meabontása miatt sem aiánlott.

TETŐIDOM FORMA

A jellemző épületforma a téglalap alaprajzú, kontyolt nyeregtetős épület, és kisebb mértékben sátortetős és csonkakontyos kialakítású épület. Az utca felé a csonkakontyos épület kivételével tetősík jelenik meg. Alapvetően a területen továbbra is a kontyolt tetők alkalmazását ajánljuk, ami az utcaképbe jobban illik.
Utcai oldalról oromfalas kialakítás nem javasolt. Csonkakontyos oromfal akkor javasolt, ha a szomszédos 3-3 épület közül legalább az egyik csonkakontyos, vagy oromfalas kialakítású. Utcával párhuzamos gerincű épületnél az utcára merőleges homlokzat oromfalasan kialakítható. Azonban itt is csonkakonty építéssel javasoljuk a tetőkialakítást.

Általánosságban ajánljuk az egyszerű tömegképzésű és tetőformájú épületek építését. Tetőtérbeépítéses épületnél is vegyük figyelembe a település hagyományait. Utcai oldal felé kiugró tetőablakot ne helyezzünk el.

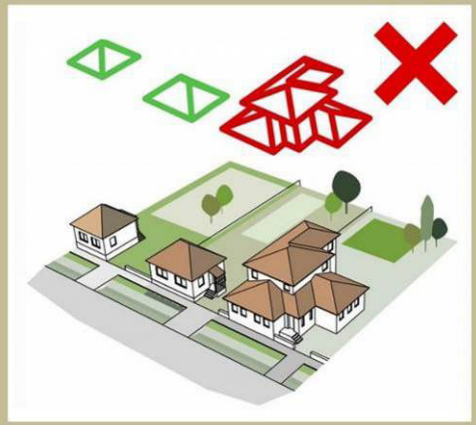

Vegyük figyelembe a környezetet. A túlságosan szabdalt tető, az egyszerű formájú tetők között idegennek tűnik.

TETŐ HAJLÁSSZÖGE

A meglévő épületek hajlásszöge 35-43 fok közé esik.
Célszerű a jellemző hajlásszög megtartása, hogy az új épület ne tűnjön idegennek környezetében.
Kerüljük a divatos enyhelejtésű, vagy a túlságosan meredek hajlásszögek alkalmazását. Az enyhe lejtésű tetők statikailag kedvezőtlenebbek, felületük számottevően nem kisebb a normál hajlásszögű tetőhöz képest.

Javasolt tetőhajlásszög : 30-45 fok.

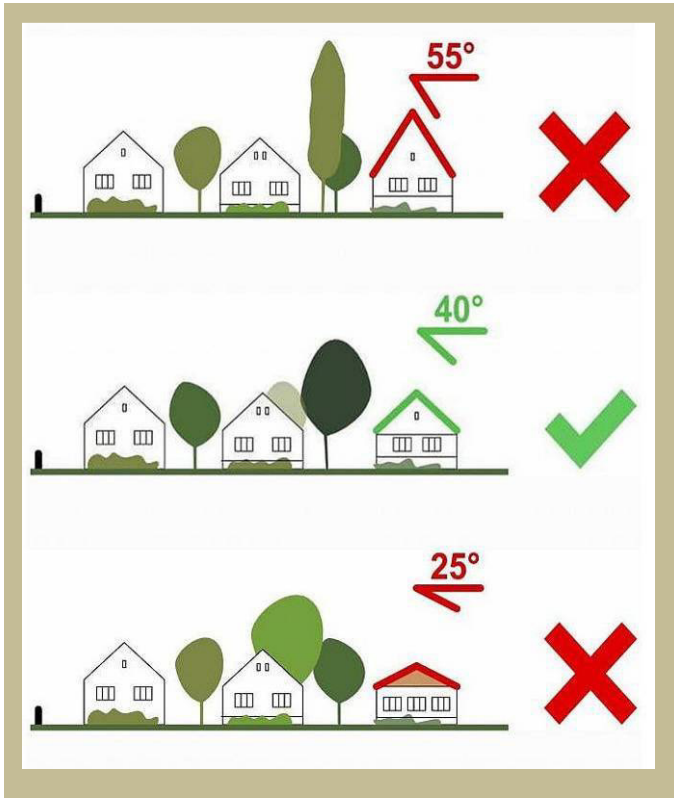

NYÍLÁSZÁRÓK

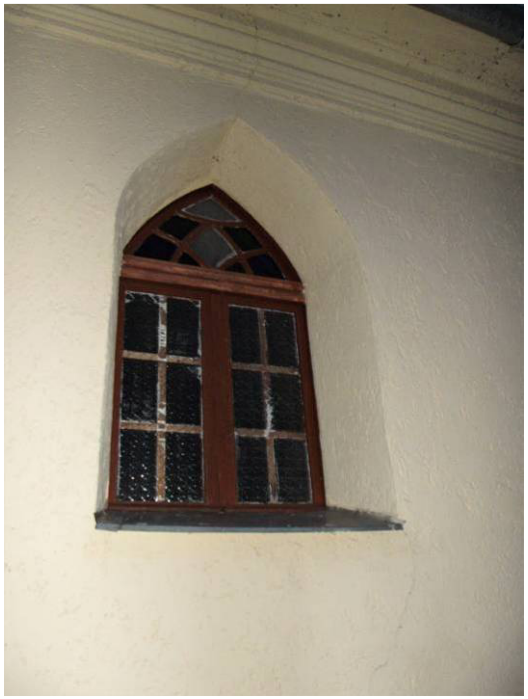

Sok régi lakóház osztott, rátét díszes, álló alakú ablaka megmaradt. Több esetben kisebb javítással, mázolással ismét díszei lehetnének a lakóházaknak. Megtartásuk ajánlott, igény esetén belső oldalon elhelyezett hőszigetelő üvegezésű szárnnyal javítható hőszigetelő képességük. Műanyag redőny a régi ablakokhoz nem illik. Árnyékolásukra, külső védelmükre és a hőszigetelés javítására is alkalmas külső fa zsalu elhelyezhető.

Meglévő régi épületek bővítésekor, átalakításakor a meglévőhöz hasonló arányú, osztású nyílászárókat alkalmazzunk, lehetőleg fa szerkezetűeket.

A hagyomány és a jó példák tovább gondolásával új értékeket hozhatunk létre. Új épület ablakainál ajánlott a nyújtott méretarány, vagy a semleges üvegfelület alkalmazása. De elsősorban az épület egészével kell összhangot teremteni, nemcsak méretével, arányaival, de színezésével is.

A településen látható sok nyílászáró arányaiból, osztásaiból ötletet meríthetünk.

ANYAGHASZNÁLAT

Falazat, homlokzat

A néhány félig romos ház miatt nyomon követhető az épületek szerkezete. A múlt századi épületekre legjellemzőbb a vályogtégla használata. Több épületnél megfigyelhető a hasított kő és a vegyes (tégla-vályog) falazat is.
A XIX. századra jellemző paticsfal már csak elvétve fordul elő.
Tornácoszlopok tégla szerkezetűek. A megmaradt fa melléképület a régmúltat idézi.
Régi épületek felújításánál ellenőrizzük az alapozást is.

Későbbi lakóházak az építés idején szokásos falazattal készültek.
Vakolatdísz kevés házon maradt meg. Ablak körül keretezés a településen nem látható.

Épület felújításnál a meglévő tagozatok megtartását ajánljuk, de újabbak kialakítását nem javasoljuk.

Új épületeknél visszafogott homlokzatkialakítást javaslunk, vakolt felületek alkalmazásával.

Tetőfedés

A településen szinte valamennyi tetőfedés típusra találunk példát. Gyakorisági sorrend szerint: cserép-, pala-, korcolt fémlemez, cserepeslemez és hullámpala fedés látható.

Új épületnél elsősorban a cserépfedést ajánljuk, egyszínű téglavörös, terrakotta, piros, antracit vagy barna színben.

Nem ajánljuk a főépületen a nagytáblás tetőfedések alkalmazását.

Bádogtető felújításánál vegyük figyelembe az új tetőfedés nagyobb súlyát.

SZÍNEK

Az épületek egy része többszínű. Több szín alkalmazása esetén javasoljuk az azonos színárnyalatú, kis tónuskülönbségű színek alkalmazását. A homlokzati vakolt felületen két színnél ne használjunk többet. Elsősorban az egyszínű festés ajánlott. Javasolt a fehér és lágyabb árnyalatú, földszínek (talaj, a homok, egyes kôzetek, az avar, a fák kérgének és a földfestékek színei – barna, narancs, sárga, sárgászöld) alkalmazása. Élénk, rikító színek alkalmazását kerülni kell. Nyílászárók színe fehér, vagy a homlokzattól sötétebb árnyalatú földszínnel történjen.
Lábazatok festett kialakítás esetén sötétebb árnyalatúak legyenek. Kevésbé látszik rajtuk a felvert sár és a homlokzat többi részétől külön is lefesthetők. Lábazat burkolható téglaburkolattal, és kialakítható terméskővel is.

KERÍTÉS

A kerítések vegyesek, rendszerint lábazatos kialakítással. Kerítéselemek változatosak, fa, kovácsoltvas és fém szerkezetek. A településre hagyományosan jellemző, és szerintünk leginkább illeszkedő kerítések fából készültek. Az egyszerű kialakítású kerítések hagyják érvényesülni az épületeket. A kerítés lecek sora érdekes ritmust ad a háttérnek. A továbbiakban is ajánljuk a lábazatos, fa elemes kerítés építését. Javasolt még a kovácsoltvas alkalmazása és sövénykerítés építése, valamint szintén a hagyományos kialakítást idéző vesszőfonatos kerítés is. Tömör kerítés 1,60 m magasságig egy-egy esetben elfogadható.
Kerítésmező kialakítására ne alkalmazzunk OSB lapot, fém lemezt, hullámpalát. Fém kerítések színe sötétebb árnyalatú föld színű legyen, rikító színezést kerüljük.

KERT, UDVAR

A gondozott, beültetett, virágos kertek, előkertek, kerítések előtti területek is javítják az utcaképet. Nemcsak a tulajdonosok, hanem az arra sétálók is megcsodálják szépségüket. A téli utolsó rózsa, köcsögfa látványa is örömet okozott.

Egy bokor, ablak elé ültetett fa, nemcsak látványa miatt értékes, de nyáron árnyékolja is lakásunkat.
Elsősorban a déli ablakok elé ültessük.
Fák, bokrok telepítésénél gondoljunk a szomszédokra is, a túl közeli telepítéssel épületüket ne veszélyeztessük, kertjük árnyékolását kerüljük el.
Közterületen és magánterületen is elsősorban őshonos növényeket ültessünk.

Hátsókert hagyományosan a konyhakert és baromfiudvar helye. Sok településről lassan eltűnik. Pedig megtartása nemcsak szükségből fontos, de gondozása biztosítja a természettel való napi kapcsolatot, testmozgást és az egészséges táplálkozást is. Fenntartásukat akkor is célszerű folytatni, ha már közvetlenül nem szorulunk rá.

A példát a többi településnek is ajánljuk.

NÖVÉNYTELEPÍTÉS

A növényfajok terjedését természetellenesen felgyorsította a kereskedelem, az utazás. Az özönfajok megváltoztathatják a korábbi ökológiai viszonyokat, így kiszámíthatatlan hatást gyakorolnak a biológiai sokféleségre, és komoly gazdasági károkat okozhatnak. Bemutatunk néhány példát a kerülendő, irtandó és ültetésre javasolt növényekből kertekbe és parkokba egyaránt.

NEM AJÁNLOTT

Zöldjuhar

Ma már Magyarországon is az agresszíven terjedő, különösen nagy kárt okozó inváziós fajok között tartják számon. Kivadulva leginkább a bolygatott területek, az ültetvények, kultúrerdők elegyfaja.

Magas aranyvessző

A nemzetség egyéb tagjaihoz hasonlóan igénytelen, a gondozatlan kertekben, parkokban is jól megél, de leginkább a nedves–vizenyős termőhelyeken. Kivadulva az ártereken, liget- és láperdők, mocsarak növénye.

Tapadó vadszőlő

Észak-Amerika keleti, középső és délnyugati részén őshonos.
Magyarországon az 1960-as években vadult ki a kertekből és mára az egész országban megtalálható inváziós faj; főleg a folyók árterein és ligeterdeiben gyakori.

Kanadai átokhínár

Gyorsan növekvő, könnyen terjedő faj, amely tömeges előfordulásával elnyomja az őshonos fajokat, leárnyékolja a vizeket, csökkenti a víz áramlását és megnehezíti annak használatát. Másrészt viszont rejtekhelyet nyújt a halivadékok és a gerinctelenek számára.

AJÁNLOTT

Madárberkenye

Gyenge vizelet- és hashajtó – a berkenyevirágból enyhe has- és vizelethajtó hatású tea készíthető –, vesekőképződés és húgyúti betegségek ellen javallják. Friss gyümölcsét vitaminpótlásra fogyas ztják. Cukorpótlóként is alkalmazzák.

Fekete bodza

A népi gyógyászatban a bodza volt „a szegényember patikája": ennek főzetével kezelték a székrekedést, a szemgyulladást, a gümőkórt, de használták vértisztítónak, fájdalomcsillapítónak, hánytatónak, vizelethajtónak, köptetőnek, hámosítónak is.

Húsos som

A termesztésekor a sombokor alig igényel gondozást. Manapság a kertekben és a közparkokban főként díszcserjének ültetik, pedig a som igen értékes gyümölcsöt is terem, amelyből kiváló lekvár, szörp, dzsem, kompót, bor készíthető.

Homoktövis

A homoktövis védi és erősíti az immunrendszert, növeli szervezetünk védekezőképességének hatékonyságát, késlelteti az öregedési folyamatokat. Általános legyengülés, illetve különösen fertőző betegségek és műtétek után jó immunrendszer-erősítő.

TORNÁCOK

Révleányváron sok oldaltornácos épületet láthatunk, de a régi lakóépületek közül több tornác nélküli épület is megmaradt. Néhány hajlított ház is látható, „lopott tornácos" kialakítással.

A tornácok kialakítása vegyes: általában falazott szerkezetűek, több esetben oszlopfős végződéssel. Fa oszlopos tornác két épület esetében különösen szép kialakítású.
Mellvéd és mellvéd nélküli változatra egyaránt látunk példákat.
A falazott oszlopos tornácok többségében négyzetes keresztmetszetűek. A szomszédos településeken jobban megmaradt keskeny tornácos, nyolcszögletű oszlopos, oszlopfős kialakítást egy épületnél láthatunk Révleányváron.

Hajlított házaknál a tornác az első szoba mögött a ház szélességében folytatódik.

Tornácok megtartását, építését ajánljuk.

MELLÉKÉPÜLETEK, MELLÉKÉPÍTMÉNYEK

Régen általában a ház végében, azzal egy fedéllel tehén és lóistálló épült. Ezek után következtek az ólak, szinek, félereszes építmények. Az udvaron hátul állt a csűr vagy a pajta. A házzal szemben ásták meg a kutat, mely mellé itatóvályút is tettek. Nyárikonyha és más kisebb melléképületek álltak még a telek házzal szembeni oldalán.

Ezekből a melléképületekből sok megmaradt. Nyárikonyhák, górék, az épülethez toldott istálló részek ma is láthatóak. Több helyen a gémeskutat is meghagyták.
Láthatunk csűröket és disznóólakat, valamint régi kemencét is.

A régi melléképületek mellett a régihez hasonló új melléképület is látható.

A lakóépülettel szemköztes épületek megtartását javasoljuk, azonban bővítésük a mai előírások miatt nem lehetséges.

Új kerti építmények elhelyezését a hátsókertben ajánljuk, oldalkertben lugas, föld alatti pince, játszótéri építmény elhelyezhető.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYEK

A virágládák, buszvárók, információs táblák a település szokásos kiegészítő építményei. Kialakításuk szintén hozzájárul a település karakteréhez. Révleányváron kiemelkedő a faragott köszöntő tábla és virágláda, valamint látványos elem a faluház udvarára kihelyezett tűzoltó kocsi és malomkő.

Megtartásukat, gondozásukat ajánljuk.

Új utcabútorok elhelyezése esetén a fa szerkezetűeket ajánljuk.

UTCÁK

A település vonalas elemei vezetik a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos.

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. A közterületek megfelelő fenntartása látványos előrelépést jelenthet. A különböző felületek szétválasztása, szegélykövek, kiemelt járda alkalmazása is már jelentős javulást eredményez. Az út melletti kis zöld sávban elhelyezett virágok, cserjék szintén látványos elemekké válhatnak. Zöld sáv hiányában az előkertek kialakítása hangsúlyosabbá válik. Ilyen helyeken cserjék bokrok ültetése jobban ajánlott. Az épületeket a portól, zajtól védi, utca pedig változatosabb lesz.

Szintén látványos elem az út melletti fasor is. Ahol van rá hely, telepítésüket javasoljuk.

RÉSZLETEK

Sok igényesen kialakított, értékes részlet megmaradt a régi épületeken. Elsősorban tornác kialakítások, oszlopfejek, és néhány vakolatdísz, korlát.

Megmaradó épületek felújításánál megtartásuk ajánlott.

Új épületeknél is egy-egy igényesen kialakított részletmegoldás, pl: tető, ereszvég jelentősen növeli az épület megjelenését.

Új épületek építésekor ajánljuk a régi megoldások tanulmányozását, egyes elemek átvételét, vagy stilizált alkalmazását.

REKLÁMOK, CÉGÉREK

információs vagy más célú berendezés: minden olyan, a településképi rendeletben meghatározott berendezés, amely részben reklámnak nem minősülő információs cél vagy egyéb cél megvalósításával közérdeket is szolgál;

utcabútor: az utasváró, a kioszk, a közművelődési célú hirdetőoszlop és az információs vagy más célú berendezés;

cégér (reklámnak nem minősülő): valamely mesterségre vagy tevékenységre utaló tárgyat, figurális elemet, címerszerű ábrát tartalmazó épülettartozék.

Reklámok elhelyezésére vonatkozó előírások:

A település közigazgatási területéhez tartozó fokozott védelem alatt álló területen lévő közterületen és magánterületen reklámhordozó és reklám – jogszabályban meghatározott kivétellel – nem helyezhető el."

1. fokozott védelem alatt álló területek:
   a) a műemlék területe és a műemléki jelentőségű terület, a műemléki környezet területe
   b) a helyi jelentőségű védett érték területe
   c) a NATURA 2000, a nemzeti park, a tájvédelmi körzet, az országos jelentőségű természetvédelmi terület, a fokozottan védett természetvédelmi terület, az országos ökológiai hálózat magterülete és ökológiai folyosó területe
   d) a tájképvédelmi terület, az egyedi tájérték területe
   e) a helyi jelentőségű természetvédelmi terület és a védett természeti érték
2. Reklám utcabútoron elhelyezhető az alábbi fokozott védelem alatt álló területen:
   a) a világörökségi helyszín területe és védőövezetének területe
   b) a régészeti érdekű terület és a régészeti lelőhely területe

Amennyiben a terület nem tartozik a fent felsorolt 1) a-e) pontjai közé, úgy belterületi közút burkolatlan területén, járdán, gyalogúton, kerékpárúton reklám elhelyezhető, de a közút felett, az út műtárgyán, az út tartozékán nem helyezhető el.

Lakott területen kívül a közút tengelyétől számított ötven méteren, autópálya, autóút és főútvonal esetében száz méteren belül reklám nem helyezhető el.

Lakott területen kívül, közút, autópálya, autóút és főútvonal mellett távolságtól függetlenül, ha felülete 4 m2-nél nagyobb, reklám nem helyezhető el.

Amennyiben a terület nem tartozik a fent felsorolt 1) a-e) pontjai közé, közterületeken és köztulajdonban álló ingatlanokon az alábbi területfelhasználásokon lehet reklám közzététele, de kizárólag csak utcabútoron:

- *Településközpont terület*
- *Intézményi terület*
- *Nagy- és kisvárosias lakóterület*

AJÁNLÁSOK

Beépítésre nem szánt területhez

5.2

TELEPÍTÉS, ÉPÜLETMAGASSÁG

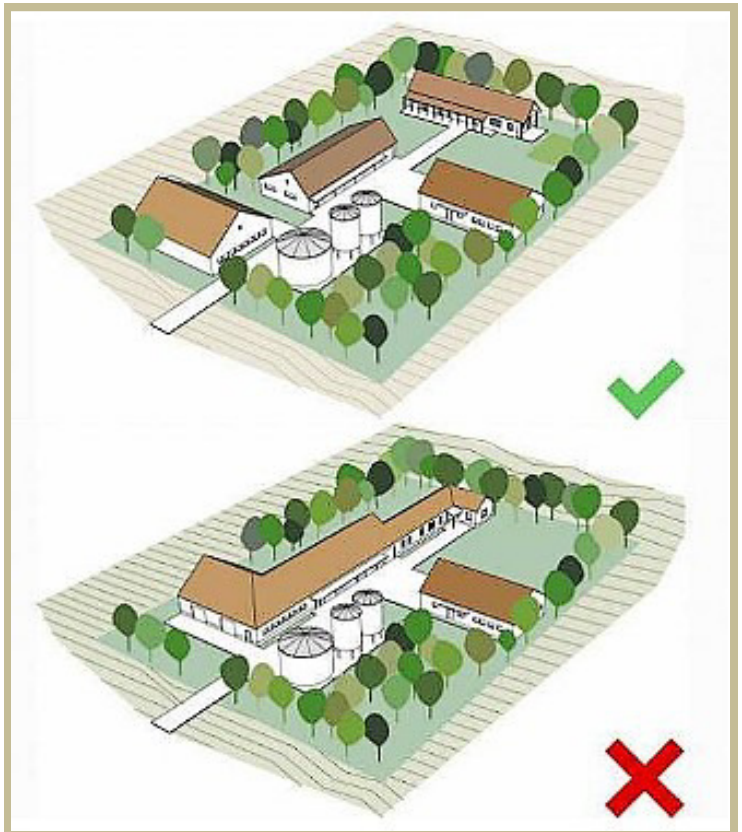

Épületek összeépítését csak a technológiailag szükséges esetekben végezzük.

A külterületen egy mezőgazdasági telephely és erdészház található. További, mezőgazdasághoz kötődő épületek építésére lehet számítani.
Az épületeket szabadonállóan helyezzük el, minimális előkert 5,0 m. Az épületeket kisebb egységekben, nem pedig összevont épületegyüttesként tervezzük.
A telken található gazdasági és lakó épületek összevonása nem elfogadható.
A területet szélére fasor telepítése javasolt.

A tájképvédelmi jelentőségű területeken reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény, természetközeli (mocsár, láp) területen új felszíni elektromos hálózati vagy hírközlési elem vagy építmény elhelyezése nem ajánlott.
Az építmények megengedett legmagasabb pontja 12,0 méter.

TETŐFORMA, TETŐHAJLÁSSZÖG

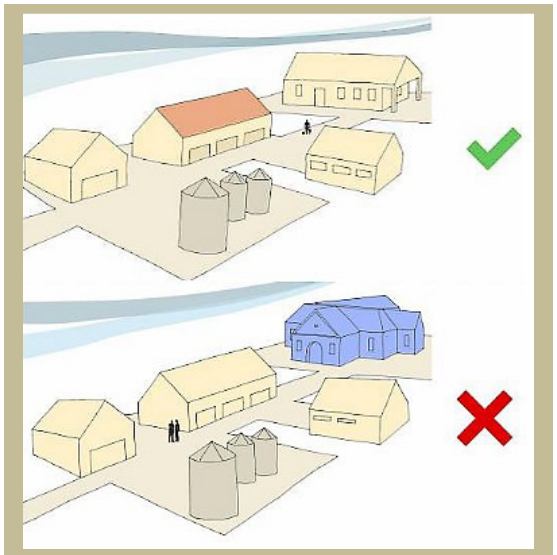

Egy telephelyen belül azonos tetőformát használjunk.

Az egyszerű tömegképzés és tetőforma ajánlott.
Lehetőleg egyöntetű nyeregtető készüljön, lapostető kerülendő ezeken a területeken.
Kerülni kell a bonyolult tetőformákat, az épület ne domináljon a környezetben.

Ajánlott tetőhajlásszög: 18-38 fok.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

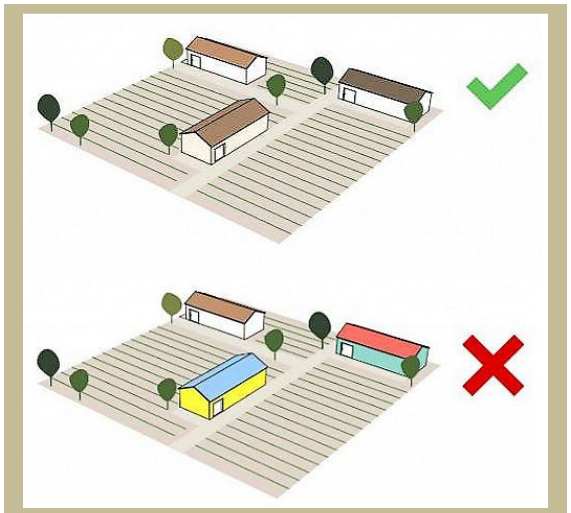

Kerüljük a harsány színek alkalmazását.

A területen elsősorban hagyományos anyaghasználat ajánlott.
Bitumenes, vagy műanyag hullámlemezzel, OSB lappal történő homlokzatburkolás nem megengedett.

Homlokzati felület a vakolt felületen túl fém vagy fa felületi megjelenésű lehet. Homlokzati vakolt felület ajánlott színe fehér, esetleg pasztell árnyalatú földszínek. Fa felületek ajánlott felületvédelme lazúrozás. Mázolásuk esetén földszínek alkalmazása ajánlott. Fém felületek ajánlott színe: középszürke, zöld.

Tetőfedésként is elsősorban cserepet használjunk. Nagyobb méretű épületeknél fémlemez fedés használható.
Cserépfedés ajánlott színe egyszínű téglavörös, terrakotta, piros vagy barna. Fémlemez fedés ajánlott színe zöld, antracit és piros sötétebb árnyalatai.

Nyílászárók ajánlott színe a földszínek, vagy fehér.
A rikító színek használata itt is kerülendő.

KERÍTÉS

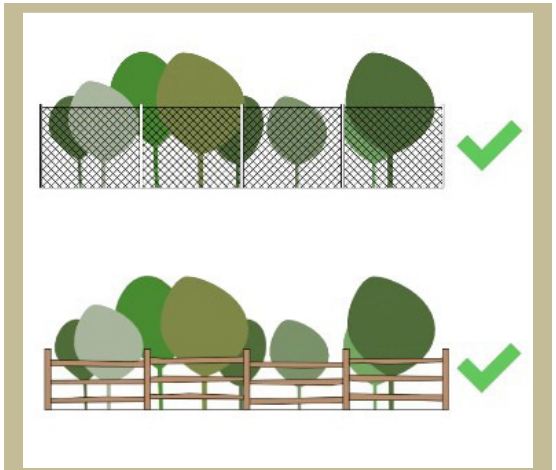

Áttört fa vagy fém kerítést alkalmazzunk.

Kerítésnél sem javasoljuk a hivalkodó megoldásokat. A kerítés ne váljon domináns elemmé.
Külterületen nem ajánlott tömör kerítés használata. A belátást növényzet telepítésével csökkenthetjük.

NEM ÜLTETHETŐ NÖVÉNYEK JEGYZÉKE

AZ ANPI ÁLTAL NEM AJÁNLOTT NÖVÉNYFAJOK
Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:
fehér akác
amerikai kőris
mirigyes bálványfa
keskenylevelű ezüstfa
fekete fenyő
erdei fenyő
cserjés gyalogakác
kései meggy
zöld juhar
fehér akác
Lágyszárú inváziós növényfajok:
alkörmös
japánkeserűfű fajok
kanadai aranyvessző
magas aranyvessző
parlagfű
selyemkóró
süntök
alkörmös
japánkeserűfű fajok
kanadai aranyvessző
magas aranyvessző
parlagfű
selyemkóró

TÁJIDEGEN, AGRESSZÍVEN GYOMOSÍTÓ, INVAZÍV NÖVÉNYFAJOK JEGYZÉKE
Borfa, tengerparti seprűcserje
Kaliforniai tündérhínár
Vízijácint
Perzsa medvetalp
Sosnowsky-medvetalp
Hévízi gázló
Fodros átokhínár
Nagyvirágú tóalma
Sárgavirágú tóalma
Sárga lápbuzogány
Közönséges süllőhínár
Keserű hamisüröm
Ördögfarok keserűfű
Kudzu nyílgyökér
Közönséges selyemkóró
Vékonylevelű átokhínár
Bíbor nebáncsvirág
Felemáslevelű süllőhínár
Kaukázusi medvetalp
Óriásrebarbara
Tollborzfű
Alternanthera philoxeroides
Microstegium vimineum

Valamennyi, az Arculati Kézikönyvben eddig bemutatott épületfotó Révleányváron készült, mely épületek egésze, vagy azok egy részlete követendő példaként szolgál. Ezek közül néhányat ismét bemutatunk, vagy azok részleteit, összképét először itt tesszük közzé.
Ahogy egy település története, úgy e kézikönyv is folyamatosan továbbíródik. Ezért ha szép ház születik, vagy felújításra kerül, jó példaként bekerülhet a könyvbe, hogy ezáltal is büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt. Hiszen egy jó épületből nem csupán az építtető, hanem az egész közösség profitál!

A felújított épület tetőformája, színezése udvar és kert kialakítása szolgál követendő példaként.

Az épületek, és melléképületek példamutatóan vannak felújítva, kialakítva és rendben tartva.

Az épület és melléképülete példamutatóan felújításra került, kerítése, kerítés előtti területe követendő.

A részletek legalább olyan fontosak, mint az épület egésze. A részletek átgondolásával, pontos kidolgozásával az épületek más nézőpontból is élményt nyújtanak, az épület egészével való összhangjuk által pedig tartós hatást gyakorolnak ránk.
Ugyanakkor a részletek szép kidolgozásával egy-egy kedvezőtlen adottságon javíthatunk, vagy akár módosíthatunk is.
Talán nem tudatosan, de hat ránk a rendezett, szépen kidolgozott rész-megoldás, tudat alatt pedig segíti a rendezettségre való törekvésünket.
Az eddig bemutatott és a lent szereplő példák tornáckialakításra, tetőfelépítményre és üdvözlő tábla kialakításra jó példák.
.

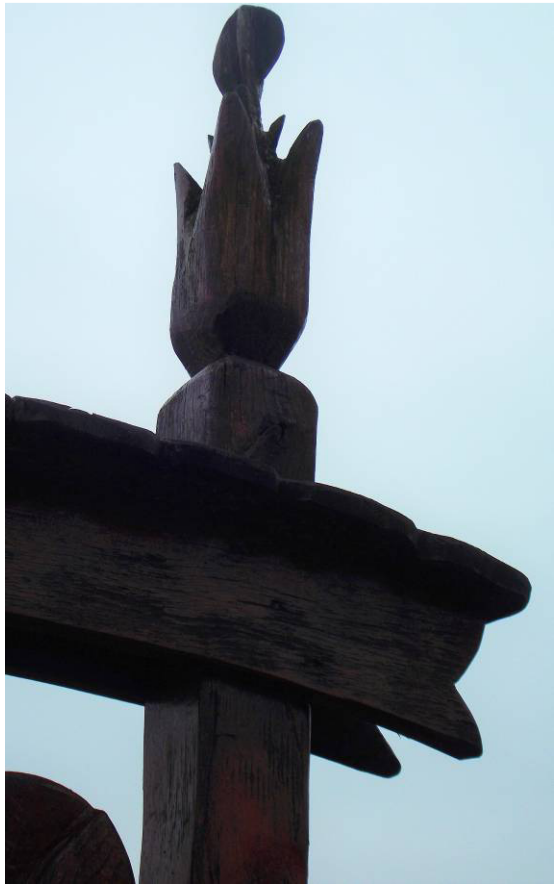

KÖSZÖNTJÜK
KÖZSÉGÜNKBEN

Révleányvár Védett fája
Fehérnyár /Populus alba/
2007. 08. 18.

JÓ PÉLDÁK MAGYARORSZÁGRÓL

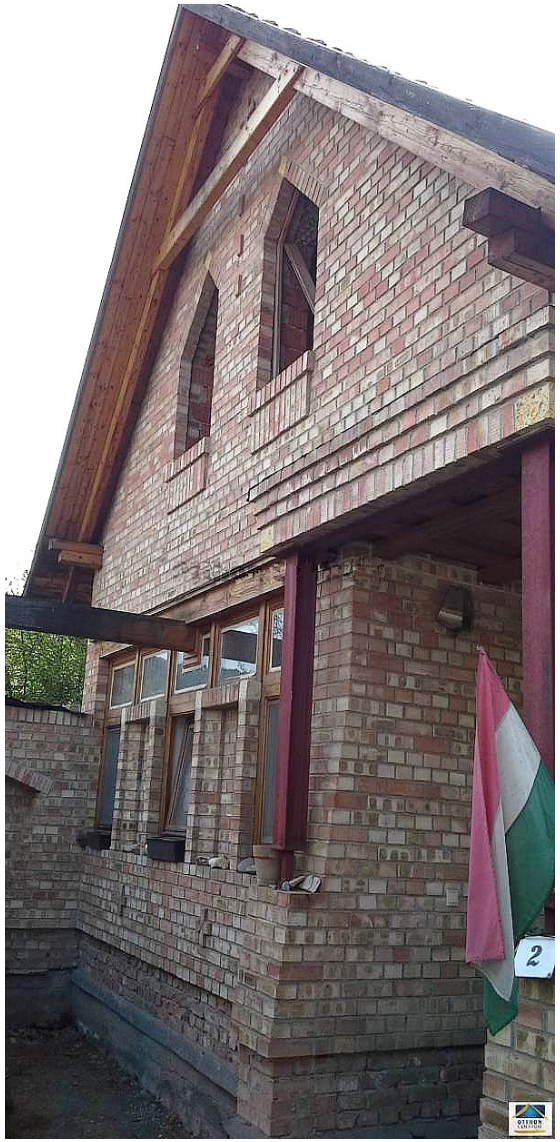

IMPRESSZUM

RÉVLEÁNYVÁR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

honlap: www.bodrogkoz.com

e-mail:

3976 Révleányvár, Fő utca 9.

Telefon: +36 47/395-013

Polgármester: Deák Bertalan

Főépítész: Csintalan Ildikó,abaujterv@gmail.com

Készítette: EU Projektmenedzsment Kft.

Szöveg: Csintalan Ildikó

Szerkesztette: Ulicska László

Fotók: Szűcs Dezső

A kiadvány a Lechner Tudásközpont ábráival és a szövegeinek felhasználásával készült.

2017

ÖK. SZÁMÚ HATÁROZATTAL JÓVÁHAGYVA